

КАРАР

№ 22

15.12.2020

«Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы «Аксубай муниципаль районы» муниципаль берәмлеге территориясендә дәүләт милке чикләнмәгән һәм муниципаль милектәге жир кишәрлекләрен бирү буенча, жир кишәрлекләрен региональ яисә муниципальара әһәмияттәге автомобиль юлларын урнаштыру өчен бирү вәкаләтләреннән тыш, тәртибе турында» нигезләмә хакында, яңа редакциядә

Россия Федерациясе Жир кодексының 25.10.2001 ел, № 136-ФЗ (алга таба-ЗК), «Россия Федерациясе Жир кодексына һәм Россия Федерациясенен аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 23.06.2014 ел, № 171-ФЗ Федераль закон, «Россия Федерациясе Жир кодексын гамәлгә кертү турында» 25.10.2001 ел, № 137-ФЗ Федераль закон, «Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрнең әйләнеше турында» 24.07.2002 ел, № 101-ФЗ Федераль закон, «Россия Федерациясе Жир кодексына һәм Россия Федерациясенен аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 03.07.2016 ел, № 334-ФЗ Федераль закон, Татарстан Республикасы Жир кодексына 10.07.1998 ел, № 1736, «Татарстан Республикасында шәһәр һәм авыл жирлекләренен жирле үзидарә органнары һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары арасында дәүләт милке чикләнмәгән жир кишәрлекләре белән эш итү вәкаләтләренен яңадан бүлү турында» 26.12. 2015 ел, №108 ТРЗ Татарстан Республикасы Законы, «Татарстан Республикасы муниципаль районнарының жирле үзидарә органнарына дәүләт милке чикләнмәгән жир кишәрлекләрен бирү буенча Татарстан Республикасы дәүләт вәкаләтләрен бирү турында» 26.12.2015ел, №109-ТРЗ Татарстан Республикасы Законы, «Татарстан Республикасының аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 28.11.2016 ел, 92-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Россия Федерациясе Икътисадый үсеш министрлыгының «Сатулар уздырмыйча жир кишәрлеген алу хокукын раслаучы документлар исемлеген раслау турында»12.01. 2015 ел, 1 нче Боерыгы, «Россия Федерациясе Жир кодексына һәм «Аквакультура (балыкчылык) турында» Федераль законга үзгәрешләр кертү һәм Россия Федерациясенен аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 27.12.2019 ел, № 502-ФЗ Федераль закон», «Гражданнарның үз ихтияжлары өчен бакчачылык һәм яшелчәчелек алып бару һәм Россия Федерациясенен аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» Федераль закон кабул

ителүгә бәйле рәвештә Татарстан Республикасының аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» 22.12. 2018 ел, 114-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Аксубай муниципаль районы Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Советы

КАРАР ИТТЕ:

1. «Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы «Аксубай муниципаль районы» муниципаль берәмлеге территориясендә дәүләт милке чикләнмәгән һәм муниципаль милектәге жир кишәрлекләрен бирү буенча, жир кишәрлекләрен региональ яисә муниципальара әһәмияттәге автомобиль юлларын урнаштыру өчен бирү вәкаләтләрәннән тыш, тәртибе турында» нигезләмәне яңа редакциядә расларга. (1нче кушымта)

2. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Советының «Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы «Аксубай муниципаль районы» муниципаль берәмлеге территориясендә дәүләт милке чикләнмәгән һәм муниципаль милектәге жир кишәрлекләрен бирү буенча, жир кишәрлекләрен региональ яисә муниципальара әһәмияттәге автомобиль юлларын урнаштыру өчен бирү вәкаләтләрәннән тыш, тәртибе турында нигезләмә хакында» 2017 ел, 16 март, 93 нче карарын үз көчен югалткан дип танырга.

3. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Советының «Татарстан Республикасы «Аксубай муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Советының «Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы «Аксубай муниципаль районы» муниципаль берәмлеге территориясендә дәүләт милке чикләнмәгән һәм муниципаль милектәге жир кишәрлекләрен бирү буенча, жир кишәрлекләрен региональ яисә муниципальара әһәмияттәге автомобиль юлларын урнаштыру өчен бирү вәкаләтләрәннән тыш, тәртибе турында нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында» 2017 ел, 16 март, 93 нче карары белән расланган» 2018 ел, 23 ноябрь, 166 нче карарын үз көчен югалткан дип танырга.

4. Әлеге карар 2021 елның 1 гыйнварыннан үз көченә керә.

5. Әлеге карарны «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында» веб-адрес буенча бастырып чыгарырга: <http://pravo.tatarstan.ru>, Аксубай муниципаль районы сайтында интернет-телекоммуникация челтәрендә түбәндәге веб-адрес буенча урнаштырырга: <http://aksubayevo.tatarstan.ru>

6. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Аксубай муниципаль районы Советының агросәнәгать комплексы, жирдән файдалану һәм экология мәсьәләләре буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

Аксубай муниципаль районы **Башлыгы**
Совет Рәисе

(Handwritten signature)
К.К.Гилманов

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы
«Аксубай муниципаль районы» муниципаль берәмлеге
территориясендә дәүләт милке чикләнмәгән һәм
муниципаль милектәге жир кишәрлекләрен би­рү буенча,
жир кишәрлекләрен региональ яисә муниципальара
әһәмияттәге автомобиль юлларын урнаштыру өчен
бирү вәкаләтләрәннән тыш, тәртибе турында
нигезләмә, яңа редакциядә

Өлеге нигезләмә (алга таба - Нигезләмә) «Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы
«Аксубай муниципаль районы» муниципаль берәмлеге территориясендә дәүләт милке чикләнмәгән
һәм муниципаль милектәге жир кишәрлекләрен би­рү буенча, жир кишәрлекләрен региональ яисә
муниципальара әһәмияттәге автомобиль юлларын урнаштыру өчен бирү вәкаләтләрәннән тыш,
тәртибе турында» Россия Федерациясе Жир кодексының 25.10.2001 ел, № 136-ФЗ (алга таба-ЗК),
«Россия Федерациясе Жир кодексына һәм Россия Федерациясенен аерым закон актларына
үзгәрешләр кертү турында» 23.06.2014 ел, № 171-ФЗ Федераль закон, «Россия Федерациясе Жир
кодексын гамәлгә кертү турында» 25.10.2001 ел, № 137-ФЗ Федераль закон, «Авыл хужалыгы
билгеләнешендәге жирләрнен әйләнеше турында» 24.07.2002 ел, № 101-ФЗ Федераль закон,
«Россия Федерациясе Жир кодексына һәм Россия Федерациясенен аерым закон актларына
үзгәрешләр кертү турында» 03.07.2016 ел, № 334-ФЗ Федераль закон, Татарстан Республикасы Жир
кодексына 10.07.1998 ел, № 1736, «Татарстан Республикасы муниципаль районнарының жирле
үзидарә органнарына дәүләт милке чикләнмәгән жир кишәрлекләрен би­рү буенча Татарстан
Республикасы дәүләт вәкаләтләрән би­рү турында» 26.12.2015ел, №109-ТРЗ Татарстан
Республикасы Законы, «Татарстан Республикасының аерым закон актларына үзгәрешләр кертү
турында» 28.11.2016 ел, 92-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Россия Федерациясе
Икътисадый үсеш министрлыгының «Сатулар уздырмыйча жир кишәрлеген алу хокукын
раслаучы документлар исемлеген раслау турында»12.01. 2015 ел, 1 нче Боерыгы, Аксубай
муниципаль районы Уставы һәм Татарстан Республикасы территориясендә гамәлдә булган башка
норматив хокукый актлар нигезендә эшлән­дә

1. Гомуми нигезләмәләр.

1. Өлеге Нигезләмә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләр­ендә жирләр­дән файдалануның
нәтижәлелеген күтәрү максатында эшлән­дә һәм Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль
районы «Аксубай муниципаль районы» муниципаль берәмлеге территориясендә дәүләт милке
чиклән­мәгән һәм муниципаль милектәге жир кишәрлек­ләре би­рү мәсьә­лә­ләре буенча гражданнар
(физик затлар), юридик затлар һәм жирле үзидарә органнары арасында барлыкка килә торган
мөнәсәбәт­ләрне, региональ яки муниципальара әһәмияттәге (алга таба-муниципаль район
чикләр­ендә урнашкан) автомобиль юлларын урнаштыру өчен жир кишәрлек­ләре би­рү
вәка­ләт­ләрәннән тыш, жайга салу максатында эш­лән­дә.

2. «Аксубай муниципаль районы» муниципаль берәм­ле­генен муниципаль милкендәге һәм
дәү­ләт милке чиклән­мәгән жир кишәрлек­ләрен (алга таба - жир кишәр­лек­ләре) Аксубай
муниципаль районы территориясендә Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының
Мөл­кәт һәм жир мөнәсәбәт­ләре палатасы (алга таба -вәка­ләт­ле орган) гамәл­гә ашыра.

3. Жир кишәр­лек­ләре түбән­дәге нигезендә би­релә:

- 1) вәка­ләт­ле орган карарлары, жир кишәр­ле­ген милеккә тү­лә­ү­сез яисә даими (сроксыз)
файдалануга би­р­гән очракта;
- 2) вәка­ләт­ле органның сату-алу шартнамәсе, жир кишәр­ле­ген милек итеп би­р­гән очракта; жир
кишәр­ле­ген тү­лә­ү­гә биләү хокукында (милек итеп) би­р­ел­гән очракта;

3) вәкаләтле органны арендау шартнамәсе, жир кишәрлеген арендага биргән очракта;
4) вәкаләтле органнан түләүсез файдалану шартнамәсе, жир кишәрлеген түләүсез файдалануга биргән очракта.

4. Гаризалар кәгазьдә кабул ителә. Күп функцияле үзәк (алга таба - КФҮ) аша муниципаль хезмәт күрсәтү турында гаризаны электрон формада Татарстан Республикасы Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр порталы: <http://uslugi.k.tatar.ru> яки Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр (функцияләр) бердәм порталы аша: <http://www.gosuslugi.ru> бирү каралган.

Торак пункт чикләрендә индивидуаль торак төзелеше өчен торглар үткәрмичә аренда хокукында жир кишәрлекләрен бирү.

5. Торак пункт чикләрендә индивидуаль торак төзелеше өчен торглар үткәрмичә аренда хокукында жир кишәрлеге бирү турында гариза вәкаләтле орган житәкчесе исеменә шәхсэн, ышанычлы зат яисә күпфункцияле үзәк аша, читтәге эш урыннары аша, РФ ЖК 39.6 статьясындагы 2 пунктның 15 пунктчасында каралган нигез буенча, гражданнар тарафыннан тапшырыла.

Торглар үткәрмичә генә жир кишәрлеге бирү турындагы гаризада күрсәтелә:

- 1) мөрәжәгать итүченең фамилиясе, исеме, атасының исеме, яшәү урыны һәм мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документ реквизитлары (гражданин өчен);
- 2) соралган жир кишәрлегенә кадастр номеры;
- 3) торглар үткәрмичә генә жир кишәрлеген бирү нигезләре;
- 4) күрсәтелгән мөрәжәгать итүчегә жир кишәрлеген бирү хокукның берничә төрендә рөхсәт ителсә, мөрәжәгать итүче жир кишәрлеген сатып алырга тели торган хокук төре;
- 5) дәүләт яки муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлеген алу турында карар реквизитлары, әгәр жир кишәрлеге дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен алына торган жир кишәрлеге урынына бирелә;

6) жир кишәрлегеннән файдалану максаты;

7) жир кишәрлеге әлеге документта һәм (яисә) әлеге проектта каралган объектларны урнаштыру өчен бирелгән очракта, территорияль планлаштыру документын һәм (яисә) территорияне планлаштыру проектын раслау турында карар реквизитлары;

8) соралган жир участогы барлыкка килгән яисә аның чикләре шушы карар нигезендә төгәлләштерелгән очракта, жир кишәрлеге бирүне алдан килештерү турында карар реквизитлары;

9) мөрәжәгать итүче белән элемтә өчен почта адресы һәм (яисә) электрон почта адресы.

6. Жир кишәрлеге бирү турында гариза кәргән көннән соң ун көн эчендә вәкаләтле орган, әгәр ул РФ ЖКның 39.17 статьясындагы 1 пункты нигезләмәләренә туры килмәсә, башка вәкаләтле органга тапшырылса, яисә гаризага РФ ЖКның 39.17 статьясындагы 2 пункты нигезендә бирелә торган документлар беркетелмәгән булса, мөрәжәгать итүчегә бу гаризаны кире кайтара. Шулай ук вакытта вәкаләтле орган тарафыннан жир кишәрлеге бирү турындагы гаризаны кире кайтару сәбәпләре күрсәтелгән тиеш. Жир кишәрлеге бирү турындагы гаризаларны карау алар кәргән тәртиптә башкарыла. Жир кишәрлеге бирү турында гариза кәргән көннән алып утыз көннән дә артык вакыт эчендә вәкаләтле орган кәргән гаризаны карый, РФ ЖКның 39.16 статьясында каралган нигезләренә булу-булмавын тикшерә һәм күрсәтелгән карау һәм тикшерү нәтижәләре буенча түбәндәге гамәлләрнең берсен башкара:

1) күрсәтелгән максатлар өчен жир кишәрлеге бирү турында хәбәрнамәне (алга таба - әлеге статьяда-хәбәрнамәне) жирлек, шәһәр округы Уставының муниципаль хокукий актларын рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен билгеләнгән тәртиптә, жир участогының урнашу урыны буенча бастырып чыгаруны тәэмин итә һәм хәбәрнамәне рәсми сайтта, шулай ук вәкаләтле органның «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә рәсми сайтында урнаштыра;

2) РФ ЖКның 39.16 статьясы нигезендә жир кишәрлеге бирүдән баш тарту турында карар кабул итә.

7. Хәбәрдә күрсәтелә:

- 1) әлеге бирү максатлары күрсәтелгән жир кишәрлеге бирү мөмкинлеге турында мәгълүмат;
- 2) мондый жир кишәрлеген арендау шартнамәсен төзү хокукына аукционда катнашу нияте турында гариза бастырылганнан һәм урнаштырылганнан соң утыз көн эчендә жир кишәрлеге бирүдә кызыксынучы гражданнарның хокуклары турында мәгълүмат;
- 3) гариза бирү адресы һәм ысулы;
- 4) күрсәтелгән гаризаларны кабул итү вакыты;
- 5) жир кишәрлегенә адресы яки башка тасвирламасы;

о) кадастр номеры һәм жир кишәрлегенең мәйданы.

8. Соралган жир кишәрлегенә хокук алу белән кызыксынучы гражданның аукционда катнашу нияте турында гаризалар бирә алалар. Әгәр башка гражданның аукционда катнашырга ниятләве турындагы белдерүе бастырылганнан соң утыз көн узгач, вәкаләтле орган өч нөсхәдә жир кишәрлеген арендау шартнамәсе проектын эзерләүне, аларны имзалау һәм гариза бирүне гамәлгә ашыра. Мөрәжәгать итүчегә бирелгән шартнамәләр проектлары аларга кул куелырга һәм вәкаләтле органга мөрәжәгать итүче тарафыннан күрсәтелгән шартнамәләр проектларын алганнан соң утыз көннән дә соңга калмыйча тапшырылырга тиеш. Башка гражданның аукционда катнашырга теләк белдерүләре хәбәр ителгәннән соң утыз көн эчендә кергән очракта, вәкаләтле орган әлеге гаризалар кергән көннән бер атна эчендә жир кишәрлеге бирү турында гариза белән мөрәжәгать иткән затка аукцион үткәрмичә жир кишәрлеге бирүдән баш тарту турында һәм жир кишәрлеген бирү турында гаризада күрсәтелгән максатларда жир кишәрлеген арендау шартнамәсе төзү хокукына аукцион үткәру турында карар кабул итә.

Торак пункт чикләрендә индивидуаль торак төзелеше өчен торглар үткәрмичә жир кишәрлекләрен сату

9. Торак пункт чикләрендә индивидуаль торак төзелеше өчен торглар үткәрмичә милек хокукында жир кишәрлеге бирү турында гариза вәкаләтле орган житәкчесе исеменә шәхсэн, ышанычлы зат яисә күпфункцияле үзәк аша, читтәге эш урыннары аша, РФ ЖК 39.3 статьясының 2 пунктындагы 10 пунктчасында каралган нигез буенча, гражданның тарафыннан тапшырыла

Сату үткәрмичә жир кишәрлеге бирү турындагы гаризада күрсәтелә:

- 1) мөрәжәгать итүченең фамилиясе, исеме, атасының исеме, яшәу урыны һәм мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документ реквизитлары (гражданин өчен);
- 2) соралган жир кишәрлегенең кадастр номеры;
- 3) сатулар үткәрмичә генә жир кишәрлеген бирү нигезләре;
- 4) күрсәтелгән мөрәжәгать итүчегә жир кишәрлеген бирү хокукның берничә төрендә рөхсәт ителсә, мөрәжәгать итүче жир кишәрлеген сатып алырга тели торган хокук төре;
- 5) дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлеген алу турында карар реквизитлары, әгәр жир кишәрлеге дәүләт яки муниципаль ихтыяжлар өчен алына торган жир кишәрлеге урынына бирелгәндә;

6) жир кишәрлегеннән файдалану максаты;

7) жир кишәрлеге әлеге документта һәм (яисә) әлеге проектта каралган объектларны урнаштыру өчен бирелгән очракта, территорияль планлаштыру документын һәм (яисә) территорияне планлаштыру проектын раслау турында карар реквизитлары;

8) соралган жир участогы барлыкка килгән яисә аның чикләре шушы карар нигезендә төгәлләштерелгән очракта, жир кишәрлеге бирүне алдан килештерү турында карар реквизитлары;

9) мөрәжәгать итүче белән элемтә өчен почта адресы һәм (яисә) электрон почта адресы.

10. Жир кишәрлеге бирү турында гариза кергән көннән соң ун көн эчендә вәкаләтле орган, әгәр ул РФ ЖКның 39.17 статьясындагы 1 пункты нигезләмәләренә туры килмәсә, башка вәкаләтле органга тапшырылса, яисә гаризага РФ ЖКның 39.17 статьясындагы 2 пункты нигезендә бирелә торган документлар беркетелмәгән булса, мөрәжәгать итүчегә бу гаризаны кире кайтара. Шулу вакытта вәкаләтле орган тарафыннан жир кишәрлеге бирү турындагы гаризаны кире кайтару сәбәпләре күрсәтелергә тиеш. Жир кишәрлеге бирү турындагы гаризаларны карау алар кергән тәртиптә башкарыла. Жир кишәрлеге бирү турында гариза кергән көннән алып утыз көннән дә артык вакыт эчендә вәкаләтле орган кергән гаризаны карый, РФ ЖКның 39.16 статьясында каралган нигезләрнең булу-булмавын тикшерә һәм күрсәтелгән карау һәм тикшерү нәтижеләре буенча түбәндәге гамәлләрнең берсен башкара:

1) күрсәтелгән максатлар өчен жир кишәрлеге бирү турында хәбәрнамәне (алга таба - әлеге статьяда-хәбәрнамәне) жирлек, шәһәр округы Уставының муниципаль хокукий актларын рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен билгеләнгән тәртиптә, жир участогының урнашу урыны буенча бастырып чыгаруны тәэмин итә һәм хәбәрнамәне рәсми сайтта, шулай ук вәкаләтле органның «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә рәсми сайтында урнаштыра;

2) РФ ЖКның 39.16 статьясы нигезендә жир кишәрлеге бирүдән баш тарту турында карар кабул итә.

11. Хәбәрдә күрсәтелә:

1) әлеге бирү максатлары күрсәтелгән жир кишәрлеге бирү мөмкинлеге турында мәгълүмат;

2) мондый жир кишәрлеген арендау шартнамәсен төзү хокукына аукционда катнашу нияте турында гариза бастырылганнан һәм урнаштырылганнан соң утыз көн эчендә жир кишәрлеге бирүдә кызыксынучы гражданның хокуклары турында мәгълүмат;

- 3) гариза бирү адресы һәм ысулы;
- 4) күрсәтелгән гаризаларны кабул итү вакыты;
- 5) жир кишәрлегенә адресы яки башка тасвирламасы;
- 6) кадастр номеры һәм жир кишәрлегенә майданы.

12. Соралган жир кишәрлегенә хокук алу белән кызыксынучы гражданның аукционда катнашу нияте турында гаризалар бирә алалар. Әгәр башка гражданның аукционда катнашырга ниятләве турындагы белдерүе бастырылганнан соң утыз көн узгач, вәкаләтле орган өч нөсхәдә жир кишәрлегенә арендау шартнамәсе проектын әзерләүне, аларны имзалау һәм гариза бирүне гамәлгә ашыра. Мөрәжәгать итүчегә бирелгән шартнамәләр проектлары аларга кул куелырга һәм вәкаләтле органга мөрәжәгать итүче тарафыннан күрсәтелгән шартнамәләр проектларын алганнан соң утыз көннән дә соңга калмыйча тапшырылырга тиеш. Башка гражданның аукционда катнашырга теләк белдерүләре хәбәр ителгәннән соң утыз көн эчендә кәргән очракта, вәкаләтле орган әлегә гаризалар кәргән көннән бер атна эчендә жир кишәрлеге бирү турында гариза белән мөрәжәгать иткән затка аукцион үткәргичә жир кишәрлеге бирүдән баш тарту турында һәм жир кишәрлегенә бирү турында гаризада күрсәтелгән максатларда жир кишәрлегенә арендау шартнамәсе төзү хокукына аукцион үткәру турында карар кабул итә.

Торак пункт чикләрендә шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен торглар үткәргичә аренда хокукында жир кишәрлекләрен бирү.

13. Торак пункт чикләрендә шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен торглар үткәргичә аренда алу хокукында жир кишәрлеге бирү турында гариза вәкаләтле орган житәкчесе исеменә шәхсэн, ышанычлы зат яисә күпфункцияле үзәк аша, читтәгә эш урыннары аша, РФ ЖКның 39.6 статьясының 2 пункттындагы 15 пунктчасында каралган нигез буенча, гражданның тарафыннан тапшырыла.

Торглар үткәргичә жир кишәрлеге бирү турындагы гаризада күрсәтелә:

- 1) мөрәжәгать итүченең фамилиясе, исеме, атасының исеме, яшәу урыны һәм мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документ реквизитлары (гражданин өчен);
- 2) соралган жир кишәрлегенә кадастр номеры;
- 3) сатулар үткәргичә генә жир кишәрлегенә бирү нигезләре;
- 4) күрсәтелгән мөрәжәгать итүчегә жир кишәрлегенә бирү хокукының берничә төрендә рөхсәт ителсә, мөрәжәгать итүче жир кишәрлегенә сатып алырга телә торган хокук төре;
- 5) дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлегенә алу турында карар реквизитлары, әгәр жир кишәрлеге дәүләт яки муниципаль ихтыяжлар өчен алына торган жир кишәрлеге урынына бирелгәндә;
- 6) жир кишәрлегеннән файдалану максаты;
- 7) жир кишәрлеге әлегә документта һәм (яисә) әлегә проектта каралган объектларны урнаштыру өчен бирелгән очракта, территорияль планлаштыру документын һәм (яисә) территорияне планлаштыру проектын раслау турында карар реквизитлары;
- 8) дөгъва белдерелә торган жир участогы барлыкка килгән яисә аның чикләре әлегә карар нигезендә төгәлләштерелгән очракта, жир кишәрлеге бирүне алдан килештерү турында карар реквизитлары;
- 9) мөрәжәгать итүче белән элемтә өчен почта адресы һәм (яисә) электрон почта адресы.

14. Жир кишәрлеге бирү турында гариза кәргән көннән соң ун көн эчендә вәкаләтле орган, әгәр ул РФ ЖКның 39.17 статьясындагы 1 пункты нигезләмәләренә туры килмәсә, башка вәкаләтле органга тапшырылса, яисә гаризага РФ ЖКның 39.17 статьясындагы 2 пункты нигезендә бирелә торган документлар беркетелмәгән булса, мөрәжәгать итүчегә бу гаризаны кире кайтара. Шулай ук вакытта вәкаләтле орган тарафыннан жир кишәрлеге бирү турындагы гаризаны кире кайтару сәбәпләре күрсәтелергә тиеш. Жир кишәрлеге бирү турындагы гаризаларны карау алар кәргән тәртиптә башкарыла. Жир кишәрлеге бирү турында гариза кәргән көннән алып утыз көннән дә артык вакыт эчендә вәкаләтле орган кәргән гаризаны карый, РФ ЖКның 39.16 статьясында каралган нигезләрнең булу-булмавын тикшерә һәм күрсәтелгән карау һәм тикшерү нәтижеләре буенча түбәндәгә гамәлләрнең берсен башкара:

- 1) күрсәтелгән максатлар өчен жир кишәрлеге бирү турында хәбәрнамәне (алга таба - әлегә статьяда-хәбәрнамәне) жирлек, шәһәр округы Уставының муниципаль хокукый актларын рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен билгеләнгән тәртиптә, жир участогының урнашу урыны буенча бастырып чыгаруны тәмин итә һәм хәбәрнамәне рәсми сайтта, шулай ук вәкаләтле органының «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә рәсми сайтында урнаштыра;
- 2) РФ ЖКның 39.16 статьясы нигезендә жир кишәрлеге бирүдән баш тарту турында карар кабул итә.

15. Хәбәрдә күрсәтелә:

- 1) әлеге бирү максатлары күрсәтелгән жир кишәрлеге бирү мөмкинлеге турында мәгълүмат;
- 2) мондый жир кишәрлеген арендау шартнамәсен төзү хокукына аукционда катнашу нияте турында гариза бастырылганнан һәм урнаштырылганнан соң утыз көн эчендә жир кишәрлеге бирүдә кызыксынучы гражданның хокуклары турында мәгълүмат;
- 3) гариза бирү адресы һәм ысулы;
- 4) күрсәтелгән гаризаларны кабул итү вакыты;
- 5) жир кишәрлегенң адресы яки башка тасвирламасы;
- 6) кадастр номеры һәм жир кишәрлегенң майданы.

16. Соралган жир кишәрлегенә хокук алу белән кызыксынучы гражданның аукционда катнашу нияте турында гаризалар бирә алалар. Әгәр башка гражданның аукционда катнашырга ниятләве турындагы белдерүе бастырылганнан соң утыз көн узгач, вәкаләтле орган өч нөсхәдә жир кишәрлеген арендау шартнамәсе проектын эзерләүне, аларны имзалау һәм гариза бирүне гамәлгә ашыра. Мөрәжәгать итүчегә бирелгән шартнамәләр проектлары аларга кул куелырга һәм вәкаләтле органга мөрәжәгать итүче тарафыннан күрсәтелгән шартнамәләр проектларын алганнан соң утыз көннән дә соңга калмыйча тапшырылырга тиеш. Башка гражданның аукционда катнашырга теләк белдерүләре хәбәр ителгәннән соң утыз көн эчендә кәргән очракта, вәкаләтле орган әлеге гаризалар кәргән көннән бер атна эчендә жир кишәрлеге бирү турында гариза белән мөрәжәгать иткән затка аукцион үткәрмичә жир кишәрлеге бирүдән баш тарту турында һәм жир кишәрлеген бирү турында гаризада күрсәтелгән максатларда жир кишәрлеген арендау шартнамәсе төзү хокукына аукцион үткәрү турында карар кабул итә.

Торак пункт чикләрендә шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен торглар үткәрмичә жир кишәрлекләрен сату.

17. Торак пункт чикләрендә шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен сатып алу юлы белән милек хокукында жир кишәрлеге бирү турында гариза вәкаләтле орган житәкчесе исеменә шәхсэн , ышанычлы зат яисә күпфункцияле үзәк аша, читтәге эш урыннары аша, РФ ЖКның 39.6 статьясының 2 пунктындагы 10 пунктчасында каралган нигез буенча, гражданның тарафыннан тапшырыла.

Торглар үткәрмичә жир кишәрлеге бирү турындагы гаризада күрсәтелә:

- 1) мөрәжәгать итүченң фамилиясе, исеме, атасының исеме, яшәү урыны һәм мөрәжәгать итүченң шәхесен таныйклаучы документ реквизитлары (гражданин өчен);
- 2) соралган жир кишәрлегенң кадастр номеры;
- 3) сатулар үткәрмичә генә жир кишәрлеген бирү нигезләре;
- 4) күрсәтелгән мөрәжәгать итүчегә жир кишәрлеген бирү хокукның берничә төрендә рөхсәт ителсә, мөрәжәгать итүче жир кишәрлеген сатып алырга тели торган хокук төре;
- 5) дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлеген алу турында карар реквизитлары, әгәр жир кишәрлеге дәүләт яки муниципаль ихтыяжлар өчен алына торган жир кишәрлеге урынына бирелгәндә;
- 6) жир кишәрлегеннән файдалану максаты;
- 7) жир кишәрлеге әлеге документта һәм (яисә) әлеге проектта каралган объектларны урнаштыру өчен бирелгән очракта, территориаль планлаштыру документын һәм (яисә) территорияне планлаштыру проектын раслау турында карар реквизитлары;
- 8) дөгъва белдерелә торган жир участкагы барлыкка килгән яисә аның чикләре әлеге карар нигезендә төгәлләштерелгән очракта, жир кишәрлеге бирүне алдан килештерү турында карар реквизитлары;
- 9) мөрәжәгать итүче белән элемтә өчен почта адресы һәм (яисә) электрон почта адресы.

18. Жир кишәрлеге бирү турында гариза кәргән көннән соң ун көн эчендә вәкаләтле орган, әгәр ул РФ ЖКның 39.17 статьясындагы 1 пункты нигезләмәләренә туры килмәсә, башка вәкаләтле органга тапшырылса, яисә гаризага РФ ЖКның 39.17 статьясындагы 2 пункты нигезендә бирелә торган документлар беркетелмәгән булса, мөрәжәгать итүчегә бу гаризаны кире кайтара. Шулу вакытта вәкаләтле орган тарафыннан жир кишәрлеге бирү турындагы гаризаны кире кайтару сәбәпләре күрсәтелергә тиеш. Жир кишәрлеге бирү турындагы гаризаларны карау алар кәргән тәртиптә башкарыла. Жир кишәрлеге бирү турында гариза кәргән көннән алып утыз көннән дә артык вакыт эчендә вәкаләтле орган кәргән гаризаны карый, РФ ЖКның 39.16 статьясында каралган нигезләренң булу-булмавын тикшерә һәм күрсәтелгән карау һәм тикшерү нәтижәләре буенча түбәндәге гамәлләрнең берсен башкара:

- 1) күрсәтелгән максатлар өчен жир кишәрлеге бирү турында хәбәрнамәне (алга таба - әлеге статьяда-хәбәрнамәне) жирлек, шәһәр округы Уставының муниципаль хокукый актларын рәсми

бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен билгелэнгән тәртиптә, жир участогының урнашу урыны буенча бастырып чыгаруны тээмин итә һәм хәбәрнамәне рәсми сайтта, шулай ук вәкаләтле органның «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә рәсми сайтында урнаштыра;

2) РФ ЖКның 39.16 статьясы нигезендә жир кишәрлеге бирүдән баш тарту турында карар кабул итә.

19. Хәбәрдә күрсәтелә:

1) әлеге бирү максатлары күрсәтелгән жир кишәрлеге бирү мөмкинлеге турында мәгълүмат;

2) мондый жир кишәрлеген арендау шартнамәсен төзү хокукына аукционда катнашу нияте турында гариза бастырылганнан һәм урнаштырылганнан соң утыз көн эчендә жир кишәрлеге бирүдә кызыксынучы гражданның хокуклары турында мәгълүмат;

3) гариза бирү адресы һәм ысулы;

4) күрсәтелгән гаризаларны кабул итү вакыты;

5) жир кишәрлегенң адресы яки башка тасвирламасы;

6) кадастр номеры һәм жир кишәрлегенң майданы.

16. Соралган жир кишәрлегенә хокук алу белән кызыксынучы гражданның аукционда катнашу нияте турында гаризалар бирә алалар. Әгәр башка гражданның аукционда катнашырга ниятләве турындагы белдерүе бастырылганнан соң утыз көн узгач, вәкаләтле орган өч нөсхәдә жир кишәрлеген арендау шартнамәсе проектын эзерләүне, аларны имзалау һәм гариза бирүне гамәлгә ашыра. Мөрәжәгать итүчегә бирелгән шартнамәләр проектлары аларга кул куелырга һәм вәкаләтле органга мөрәжәгать итүче тарафыннан күрсәтелгән шартнамәләр проектларын алганнан соң утыз көннән дә соңга калмыйча тапшырылырга тиеш. Башка гражданның аукционда катнашырга теләк белдерүләре хәбәр ителгәннән соң утыз көн эчендә кергән очракта, вәкаләтле орган әлеге гаризалар кергән көннән бер атна эчендә жир кишәрлеге бирү турында гариза белән мөрәжәгать иткән затка аукцион үткәрмичә жир кишәрлеге бирүдән баш тарту турында һәм жир кишәрлеген бирү турында гаризада күрсәтелгән максатларда жир кишәрлеген арендау шартнамәсе төзү хокукына аукцион үткәрү турында карар кабул итә.

Крестьян (фермер) хужалыгы тарафыннан аның эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен торглар үткәрмичә аренда хокукында жир кишәрлекләре бирү.

21. Крестьян (фермер) хужалыгы эшчәнлеген башкару өчен торглар үткәрмичә жир кишәрлеге бирү турындагы гариза вәкаләтле орган житәкчесе исеменә шөхсән, ышанычлы зат яисә күпфункцияле үзәк аша, читтәге эш урыннары аша, РФ ЖКның 39.6 статьясының 2 пункттындагы 15 пунктчасында каралган нигез буенча, гражданның тарафыннан тапшырыла.

Торглар үткәрмичә жир кишәрлеге бирү турындагы гаризада күрсәтелә:

1) мөрәжәгать итүченең фамилиясе, исеме, атасының исеме, яшәү урыны һәм мөрәжәгать итүченең шөхесен таныклаучы документ реквизитлары (гражданин өчен);

2) мөрәжәгать итүченең исеме һәм урнашу урыны (юридик зат өчен), шулай ук юридик затның бердәм дәүләт регистрациясе турындагы язманың дәүләт теркәү номеры, салым түләүченең идентификация номеры, мөрәжәгать итүче чит ил юридик заты булган очрактан тыш;

3) соралган жир кишәрлегенң кадастр номеры;

4) сатулар үткәрмичә генә жир кишәрлеген бирү нигезләре;

5) күрсәтелгән мөрәжәгать итүчегә жир кишәрлеген бирү хокукның берничә төрендә рөхсәт ителсә, мөрәжәгать итүче жир кишәрлеген сатып алырга тели торган хокук төре;

6) дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлеген алу турында карар реквизитлары, әгәр жир кишәрлеге дәүләт яки муниципаль ихтыяжлар өчен алына торган жир кишәрлеге урынына бирелгәндә;

7) жир кишәрлегеннән файдалану максаты;

8) жир кишәрлеге әлеге документта һәм (яисә) әлеге проектта каралган объектларны урнаштыру өчен бирелгән очракта, территорияль планлаштыру документын һәм (яисә) территорияне планлаштыру проектын раслау турында карар реквизитлары;

9) дэгъва белдерелә торган жир участогы барлыкка килгән яисә аның чикләре әлеге карар нигезендә төгәлләштерелгән очракта, жир кишәрлеге бирүне алдан килештерү турында карар реквизитлары;

10) мөрәжәгать итүче белән элемтә өчен почта адресы һәм (яисә) электрон почта адресы.

22. Жир кишәрлеге бирү турында гариза кергән көннән соң ун көн эчендә вәкаләтле орган, әгәр ул РФ ЖКның 39.17 статьясындагы 1 пункты нигезләмәләренә туры килмәсә, башка вәкаләтле органга тапшырылса, яисә гаризага РФ ЖКның 39.17 статьясындагы 2 пункты нигезендә бирелә торган документлар беркетелмәгән булса, мөрәжәгать итүчегә бу гаризаны кире кайтара. Шулай ук вакытта вәкаләтле орган тарафыннан жир кишәрлеге бирү турындагы гаризаны кире кайтара.

сәәпләре күрсәтелгә тиеш. Жир кишәрлеге бирү турындагы гаризаларны карау алар кәргән тәртиптә башкарыла. Жир кишәрлеге бирү турында гариза кәргән көннән алып утыз көннән дә артык вакыт эчендә вәкаләтле орган кәргән гаризаны карый, РФ ЖКның 39.16 статьясында каралган нигезләрнең булу-булмавын тикшерә һәм күрсәтелгән карау һәм тикшерү нәтижәләре буенча түбәндәге гамәлләрнең берсен башкара:

1) күрсәтелгән максатлар өчен жир кишәрлеге бирү турында хәбәрнамәне (алга таба - әлеге статьяда-хәбәрнамәне) жирлек, шәһәр округы Уставының муниципаль хокукый актларын рәсми бастырып чыгару (халыкка житкәерү) өчен билгеләнгән тәртиптә, жир участогының урнашу урыны буенча бастырып чыгаруны тәмин итә һәм хәбәрнамәне рәсми сайтта, шулай ук вәкаләтле органның «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә рәсми сайтында урнаштыра;

2) РФ ЖКның 39.16 статьясы нигезендә жир кишәрлеге бирүдән баш тарту турында карар кабул итә.

23. Хәбәрдә күрсәтелә:

1) әлеге бирү максатлары күрсәтелгән жир кишәрлеге бирү мөмкинлеге турында мәгълүмат;

2) жир кишәрлеге бирү белән кызыксынучы гражданныр яки крестьян (фермер) хужалыкларының мондый жир кишәрлеген арендау шартнамәсен төзү хокукына аукционда катнашу нияте турында белдерү басылып чыккан көннән соң утыз көн эчендә жир кишәрлеге бирү хокукы турында мәгълүмат;

3) гариза бирү адресы һәм ысулы;

4) күрсәтелгән гаризаларны кабул итү вакыты;

5) жир кишәрлегенә адресы яки башка тасвирламасы;

6) кадастр номеры һәм жир кишәрлегенә майданы.

24. Соралган жир кишәрлегенә хокук алу белән кызыксынучы гражданныр аукционда катнашу нияте турында гаризалар бирә алалар. Әгәр башка гражданнырның, крестьян (фермер) хужалыкларының аукционда катнашырга ниятләве турындагы белдерүе бастырылганнан соң утыз көн узгач, вәкаләтле орган өч нөсхәдә жир кишәрлеген арендау шартнамәсе проектын эзерләүне, аларны имзалау һәм гариза бирүне гамәлгә ашыра. Мөрәжәгать итүчегә бирелгән шартнамәләр проектлары аларга кул куелырга һәм вәкаләтле органга мөрәжәгать итүче тарафыннан күрсәтелгән шартнамәләр проектларын алганнан соң утыз көннән дә соңга калмыйча тапшырылырга тиеш. Башка гражданнырның, крестьян (фермер) хужалыкларының аукционда катнашырга теләк белдерүләре хәбәр ителгәннән соң утыз көн эчендә кәргән очракта, вәкаләтле орган әлеге гаризалар кәргән көннән бер атна эчендә жир кишәрлеге бирү турында гариза белән мөрәжәгать иткән затка аукцион үткәрмичә жир кишәрлеге бирүдән баш тарту турында һәм жир кишәрлеген бирү турында гаризада күрсәтелгән максатларда жир кишәрлеген арендау шартнамәсе төзү хокукына аукцион үткәрү турында карар кабул итә.

Крестьян (фермер) хужалыгы тарафыннан аның эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен торглар үткәрмичә жир кишәрлекләрен сату

25. Крестьян (фермер) хужалыгы эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен торглар үткәрмичә сатып алу юлы белән милек хокукында жир кишәрлеге бирү турында гариза вәкаләтле орган житәкчесе исеменә шәхсән, ышанычлы зат яисә күпфункцияле үзәк аша, читтәге эш урыннары аша, РФ ЖКның 39.3 статьясының 2 пунктындагы 10 пунктчасында каралган нигез буенча, гражданныр, Крестьян (фермер) хужалыгы тарафыннан тапшырыла.

Торглар үткәрмичә жир кишәрлеге бирү турындагы гаризада күрсәтелә:

1) мөрәжәгать итүченә фамилиясе, исеме, атасының исеме, яшәу урыны һәм мөрәжәгать итүченә шәхесен таныклаучы документ реквизитлары (гражданин өчен);

2) мөрәжәгать итүченә исеме һәм урнашу урыны (юридик зат өчен), шулай ук юридик затның бердәм дәүләт регистрациясе турындагы язманың дәүләт теркәү номеры, салым түләүченә идентификация номеры, мөрәжәгать итүче чит ил юридик заты булган очраклардан тыш;

3) соралган жир кишәрлегенә кадастр номеры;

4) сатулар үткәрмичә генә жир кишәрлеге бирү нигезе;

5) күрсәтелгән мөрәжәгать итүчегә жир кишәрлеген бирү хокукның берничә төрендә рөхсәт ителсә, мөрәжәгать итүче жир кишәрлеген сатып алырга тели торган хокук төре;

6) дәүләт яки муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлеген алу турында карар реквизитлары, әгәр жир кишәрлеге дәүләт яки муниципаль ихтыяжлар өчен алына торган жир кишәрлеге урынына бирелгәндә;

7) жир кишәрлегеннән файдалану максаты;

8) жир кишәрлеге әлеге документта һәм (яисә) әлеге проектта каралган объектларны урнаштыру өчен бирелгән очракта, территорияль планлаштыру документын һәм (яисә)

территорияне планлаштыру проектын раслау турында карар реквизиитлары;

9) соралган жир участогы барлыкка килгән яисә аның чикләре элге карар нигезендә төгәлләштерелгән очракта, жир кишәрлеге бирүне алдан килештерү турында карар реквизиитлары;

10) мөрәжәгать итүче белән элементә өчен почта адресы һәм (яисә) электрон почта адресы. рү турында гариза кәргән көннән соң ун көн эчендә вәкаләтле орган, әгәр ул РФ ЖКның 39.17 статьясындагы 1 пункты нигезләмәләренә туры килмәсә, башка вәкаләтле органга тапшырылса, яисә гаризага РФ ЖКның 39.17 статьясындагы 2 пункты нигезендә бирелә торган документлар беркетелмәгән булса, мөрәжәгать итүчегә бу гаризаны кире кайтара. Шулай ук вакытта вәкаләтле орган тарафыннан жир кишәрлеге бирү турындагы гаризаны кире кайтару сәбәпләре күрсәтелергә тиеш. Жир кишәрлеге бирү турындагы гаризаларны карау алар кәргән тәртиптә башкарыла. Жир кишәрлеге бирү турында гариза кәргән көннән алып утыз көннән дә артык вакыт эчендә вәкаләтле орган кәргән гаризаны карый, РФ ЖКның 39.16 статьясында каралган нигезләренә булу-булмавын тикшерә һәм күрсәтелгән карау һәм тикшерү нәтижәләре буенча түбәндәге гамәлләренә берсен башкара:

1) күрсәтелгән максатлар өчен жир кишәрлеге бирү турында хәбәрнамәне (алга таба - элге статьяда-хәбәрнамәне) жирлек, шәһәр округы Уставының муниципаль хокукый актларын рәсми бастырып чыгару (халыкка житкәерү) өчен билгеләнгән тәртиптә, жир участогының урнашу урыны буенча бастырып чыгаруны тәмин итә һәм хәбәрнамәне рәсми сайтта, шулай ук вәкаләтле органның «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә рәсми сайтында урнаштыра;

2) РФ ЖКның 39.16 статьясы нигезендә жир кишәрлеге бирүдән баш тарту турында карар кабул итә.

27. Хәбәрдә күрсәтелә:

1) элге бирү максатлары күрсәтелгән жир кишәрлеге бирү мөмкинлеге турында мәгълүмат;

2) мондый жир кишәрлеген арендау шартнамәсен төзү хокукына аукционда катнашу нияте турында гариза бастырылганнан һәм урнаштырылганнан соң утыз көн эчендә жир кишәрлеге бирүдә кызыксынучы гражданның хокуклары турында мәгълүмат;

3) гариза бирү адресы һәм ысулы;

4) күрсәтелгән гаризаларны кабул итү вакыты;

5) жир кишәрлегенә адресы яки башка тасвирламасы;

6) кадастр номеры һәм жир кишәрлегенә майданы.

28. Соралган жир кишәрлегенә хокук алу белән кызыксынучы гражданның аукционда катнашу нияте турында гаризалар бирә алалар. Әгәр башка гражданның аукционда катнашырга ниятләве турындагы белдерүе бастырылганнан соң утыз көн узгач, вәкаләтле орган өч нөсхәдә жир кишәрлеген арендау шартнамәсе проектын эзерләүне, аларны имзалау һәм гариза бирүне гамәлгә ашыра. Мөрәжәгать итүчегә бирелгән шартнамәләр проектлары аларга кул куелырга һәм вәкаләтле органга мөрәжәгать итүче тарафыннан күрсәтелгән шартнамәләр проектларын алганнан соң утыз көннән дә соңга калмыйча тапшырылырга тиеш. Башка гражданның аукционда катнашырга теләк белдерүләре хәбәр ителгәннән соң утыз көн эчендә кәргән очракта, вәкаләтле орган элге гаризалар кәргән көннән бер атна эчендә жир кишәрлеге бирү турында гариза белән мөрәжәгать иткән затка аукцион үткәремичә жир кишәрлеге бирүдән баш тарту турында һәм жир кишәрлеген бирү турында гаризада күрсәтелгән максатларда жир кишәрлеген арендау шартнамәсе төзү хокукына аукцион үткәерү турында карар кабул итә.

Торлар үткәремичә аренда хокукында жир кишәрлекләрен бирү.

29. Торлар үткәремичә аренда хокукында жир кишәрлеге бирү турында гариза вәкаләтле орган житәкчәсе исеменә шәхсэн, ышанычлы зат яисә күпфункцияле үзәк аша, читтәге эш урыннары аша, РФ ЖКның 39.6 статьясының 2 пунктындагы каралган нигез буенча, гражданның тарафыннан тапшырыла.

Торлар үткәремичә жир кишәрлеге бирү турындагы гаризада күрсәтелә:

1) мөрәжәгать итүченә фамилиясе, исеме, атасының исеме, яшәу урыны һәм мөрәжәгать итүченә шәхесен таныклаучы документ реквизиитлары (гражданин өчен);

2) мөрәжәгать итүченә исеме һәм урнашу урыны (юридик зат өчен), шулай ук юридик затның бердәм дәүләт регистрациясе турындагы язманың дәүләт теркәү номеры, салым түләүченә идентификация номеры, мөрәжәгать итүче чит ил юридик заты булган очраклардан тыш;

3) соралган жир кишәрлегенә кадастр номеры;

4) сатулар үткәремичә генә жир кишәрлеген бирү нигезе;

5) күрсәтелгән мөрәжәгать итүчегә жир кишәрлеген бирү хокукының берничә төрендә рөхсәт ителсә, мөрәжәгать итүче жир кишәрлеген сатып алырга тели торган хокук төре;

6) дәүләт яки муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлеген алу турында карар реквизиитлары,

7) жир кишәрлеге дәүләт яки муниципаль ихтияжлар өчен алына торган жир кишәрлеге урынына бирелгәндә;

7) жир кишәрлегенән файдалану максаты;

8) жир кишәрлеге әлеге документта һәм (яки) әлеге проектта каралган объектларны урнаштыру өчен бирелгән очракта, территорияль планлаштыру документын һәм (яки) территорияне планлаштыру проектын раслау турында карар реквизитлары;

9) соралган жир участогы барлыкка килгән яисә аның чикләре әлеге карар нигезендә төгәлләштерелгән очракта, жир кишәрлеге бирүне алдан килештерү турында карар реквизитлары;

10) мөрәжәгать итүче белән элемент өчен почта адресы һәм (яисә) электрон почта адресы.

30. Жир кишәрлеге бирү турында гариза кERGән көннән соң ун көн эчендә вәкаләтле орган, әгәр ул РФ ЖКның 39.17 статьясындагы 1 пункты нигезләмәләренә туры килмәсә, башка вәкаләтле органга тапшырылса, яисә гаризага РФ ЖКның 39.17 статьясындагы 2 пункты нигезендә бирелә торган документлар беркетелмәгән булса, мөрәжәгать итүчегә бу гаризаны кире кайтара. Шулай ук вакытта вәкаләтле орган тарафыннан жир кишәрлеге бирү турындагы гаризаны кире кайтару сәбәпләре күрсәтелгән тиеш. Жир кишәрлеге бирү турындагы гаризаларны карау алар кERGән тәртиптә башкарыла. Жир кишәрлеге бирү турындагы гаризаларны карау алар кERGән тәртиптә башкарыла. Жир кишәрлеге бирү турында гариза кERGән көннән алып утыз көннән дә артык вакыт эчендә вәкаләтле орган кERGән гаризаны карый, РФ ЖКның 39.16 статьясында каралган нигезләрнең булу-булмавын тикшерә һәм күрсәтелгән карау һәм тикшерү нәтижеләре буенча түбәндәге гамәлләрнең берсен башкара:

1) күрсәтелгән максатлар өчен жир кишәрлеге бирү турында хәбәрнамәне (алга таба - әлеге статьяда-хәбәрнамәне) жирлек, шәһәр округы Уставының муниципаль хокукый актларын рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен билгеләнгән тәртиптә, жир участогының урнашу урыны буенча бастырып чыгаруны тәмин итә һәм хәбәрнамәне рәсми сайтта, шулай ук вәкаләтле органның «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә рәсми сайтында урнаштыра;

2) РФ ЖКның 39.16 статьясында каралган нигезләрнең берсе булса да жир кишәрлеге бирүдән баш тарту турында карар кабул итә һәм кабул ителгән карарны мөрәжәгать итүчегә жиберә. Күрсәтелгән карарда баш тартуның барлык нигезләре күрсәтелгән тиеш.

31. Мөрәжәгать итүчегә бирелгән шартнамәләр проектлары аларга кул куелырга һәм вәкаләтле органга мөрәжәгать итүче тарафыннан күрсәтелгән шартнамәләр проектларын алганнан соң утыз көннән дә соңга калмыйча тапшырылырга тиеш.

Жир кишәрлекләрен торглар үткәрмичә сату.

32. Сату юлы белән торглар үткәрмичә милек хокукында жир кишәрлеге бирү турында гариза вәкаләтле орган житәкчесе исеменә шәхсэн, ышанычлы зат яисә күпфункцияле үзәк аша, читтәге эш урыннары аша, РФ ЖКның 39.3 статьясының 2 пунктында каралган түбәндәге нигезләрнең берсе булган физик һәм юридик затлар тарафыннан тапшырыла.

Торглар үткәрмичә жир кишәрлеге бирү турындагы гаризада күрсәтелә:

1) мөрәжәгать итүченең фамилиясе, исеме, атасының исеме, яшәү урыны һәм мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документ реквизитлары (гражданин өчен);

2) мөрәжәгать итүченең исеме һәм урнашу урыны (юридик зат өчен), шулай ук юридик затның бердәм дәүләт регистрациясе турындагы язманың дәүләт теркәү номеры, салым түләүченең идентификация номеры, мөрәжәгать итүче чит ил юридик заты булган очраклардан тыш;

3) соралган жир кишәрлегенен кадастр номеры;

4) сатулар үткәрмичә генә жир кишәрлеген бирү нигезе;

5) күрсәтелгән мөрәжәгать итүчегә жир кишәрлеген бирү хокукның берничә төрендә рөхсәт ителсә, мөрәжәгать итүче жир кишәрлеген сатып алырга тели торган хокук төре;

6) дәүләт яки муниципаль ихтияжлар өчен жир кишәрлеген алу турында карар реквизитлары, әгәр жир кишәрлеге дәүләт яки муниципаль ихтияжлар өчен алына торган жир кишәрлеге урынына бирелгәндә;

7) жир кишәрлегенән файдалану максаты;

8) жир кишәрлеге әлеге документта һәм (яки) әлеге проектта каралган объектларны урнаштыру өчен бирелгән очракта, территорияль планлаштыру документын һәм (яки) территорияне планлаштыру проектын раслау турында карар реквизитлары;

9) соралган жир участогы барлыкка килгән яисә аның чикләре әлеге карар нигезендә төгәлләштерелгән очракта, жир кишәрлеге бирүне алдан килештерү турында карар реквизитлары;

10) мөрәжәгать итүче белән элемент өчен почта адресы һәм (яисә) электрон почта адресы.

33. Жир кишәрлеге бирү турында гариза кERGән көннән соң ун көн эчендә вәкаләтле орган, әгәр ул РФ ЖКның 39.17 статьясындагы 1 пункты нигезләмәләренә туры килмәсә, башка вәкаләтле

органга тапшырылса, яисэ гаризага РФ ЖҚның 39.17 статьясындагы 2 пункты нигезендэ бирелэ торган документлар беркетелмэгэн булса, мөрэжэгать итүчегэ бу гаризаны кире кайтара. Шул ук вакытта вэкалэтле орган тарафыннан жир кишэрлеге бирү турындагы гаризаларны карау алар кергэн сэбэплэре күрсэтелергэ тиеш. Жир кишэрлеге бирү турындагы гаризаларны карау алар кергэн тэртиптэ тэртиптэ башкарыла. Жир кишэрлеге бирү турында гариза кергэн көннэн алып утыз көннэн дэ артык вакыт эчендэ вэкалэтле орган кергэн гаризаны карый, РФ ЖҚның 39.16 статьясында каралган нигезлэрнен булу-булмавын тикшерэ һәм күрсэтелгэн карау һәм тикшерү нэтижэлэре буенча түбэндэге гамэллэрнен берсен башкара:

1) күрсэтелгэн максатлар өчен жир кишэрлеге бирү турында хэбэрнамэне (алга таба - элегэ статьяда-хэбэрнамэне) жирлек, шэһэр округы Уставының муниципаль хокукый актларын рэсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен билгелэнгэн тэртиптэ, жир участогының урнашу урыны буенча бастырып чыгаруны тэмин итэ һәм хэбэрнамэне рэсми сайтта, шулай ук вэкалэтле органның «Интернет» мэглүмат-телекоммуникация челтэрендэ рэсми сайтында урнаштыра;

2) РФ ЖҚның 39.16 статьясында каралган нигезлэрнен берсе булса да жир кишэрлеге бирүдэн баш тарту турында карар кабул итэ һәм кабул ителгэн карарны мөрэжэгать итүчегэ жиберэ. Күрсэтелгэн карарда баш тартуның барлык нигезлэре күрсэтелергэ тиеш.

34. Мөрэжэгать итүчегэ бирелгэн шартнамэлэр проектлары аларга кул куелырга һәм Вэкалэтле органга мөрэжэгать итүче тарафыннан күрсэтелгэн шартнамэлэр проектларын алганнан соң утыз көннэн дэ соңга калмыйча тапшырылырга тиеш.

Түлүсез файдалану хокукында жир кишэрлеклэре бирү.

35. Түлүсез файдалану хокукында жир кишэрлеге бирү турында гариза вэкалэтле орган житэчкесе исеменэ шэхсэн, ышанычлы зат яисэ күпфункцияле үзэк аша, читтэге эш урыннары аша, РФ ЖҚның 39.10 статьясының 2 пунктында каралган түбэндэге нигезлэрнен берсе булганда физик һәм юридик затлар тарафыннан тапшырыла.

Торглр үткэрмичэ жир кишэрлеге бирү турындагы гаризада күрсэтелэ:

- 1) мөрэжэгать итүченең фамилиясе, исеме, атасының исеме, яшэу урыны һәм мөрэжэгать итүченең шэхесен таныклаучы документ реквизитлары (гражданин өчен);
- 2) мөрэжэгать итүченең исеме һәм урнашу урыны (юридик зат өчен), шулай ук юридик затның бердэм дэүлэт регистрациясе турындагы язманың дэүлэт теркэу номеры, салым түлүченең идентификация номеры, мөрэжэгать итүче чит ил юридик заты булган очрактардан тыш;
- 3) соралган жир кишэрлегенең кадастр номеры;
- 4) сатулар үткэрмичэ генэ жир кишэрлеген бирү нигезе;
- 5) күрсэтелгэн мөрэжэгать итүчегэ жир кишэрлеген бирү хокукның берничэ төрендэ рөхсэт ителсэ, мөрэжэгать итүче жир кишэрлеген сатып алырга тели торган хокук төре;
- 6) дэүлэт яки муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишэрлеген алу турында карар реквизитлары, эгэр жир кишэрлеге дэүлэт яки муниципаль ихтыяжлар өчен алына торган жир кишэрлеге урынына бирелгэндэ;
- 7) жир кишэрлегеннэн файдалану максаты;
- 8) жир кишэрлеге элегэ документта һәм (яки) элегэ проектта каралган объектларны урнаштыру өчен бирелгэн очракта, территориаль планлаштыру документын һәм (яки) территорияне планлаштыру проектын раслау турында карар реквизитлары;
- 9) соралган жир участогы барлыкка килгэн яисэ аның чиклэре элегэ карар нигезендэ төгэллэштерелгэн очракта, жир кишэрлеге бирүне алдан килештерү турында карар реквизитлары;
- 10) мөрэжэгать итүче белэн элемтэ өчен почта адресы һәм (яисэ) электрон почта адресы.

36. Жир кишэрлеге бирү турында гариза кергэн көннэн соң ун көн эчендэ вэкалэтле орган, эгэр ул РФ ЖҚның 39.17 статьясындагы 1 пункты нигезлэмэлэрэнэ туры килмэсэ, башка вэкалэтле органга тапшырылса, яисэ гаризага РФ ЖҚның 39.17 статьясындагы 2 пункты нигезендэ бирелэ торган документлар беркетелмэгэн булса, мөрэжэгать итүчегэ бу гаризаны кире кайтара. Шул ук вакытта вэкалэтле орган тарафыннан жир кишэрлеге бирү турындагы гаризаларны карау алар кергэн сэбэплэре күрсэтелергэ тиеш. Жир кишэрлеге бирү турындагы гаризаларны карау алар кергэн тэртиптэ башкарыла. Жир кишэрлеге бирү турында гариза кергэн көннэн алып утыз көннэн дэ артык вакыт эчендэ вэкалэтле орган кергэн гаризаны карый, РФ ЖҚның 39.16 статьясында каралган нигезлэрнен булу-булмавын тикшерэ һәм күрсэтелгэн карау һәм тикшерү нэтижэлэре буенча түбэндэге гамэллэрнен берсен башкара:

1) күрсэтелгэн максатлар өчен жир кишэрлеге бирү турында хэбэрнамэне (алга таба - элегэ статьяда-хэбэрнамэне) жирлек, шэһэр округы Уставының муниципаль хокукый актларын рэсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен билгелэнгэн тэртиптэ, жир участогының урнашу урыны

буенча бастырып чыгаруны тээмин итэ һәм хәбәрнамәне рәсми сайтта, шулай ук вәкаләтле органның «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә рәсми сайтында урнаштыра;

2) РФ ЖКның 39.16 статьясында каралган нигезләрнең берсе булса да жир кишәрлеге бирүдән баш тарту турында карар кабул итә һәм кабул ителгән карарны мөрәжәгать итүчегә жибәрә.

37. Мөрәжәгать итүчегә бирелгән шартнамәләр проектлары аларга кул куелырга һәм вәкаләтле органга мөрәжәгать итүче тарафыннан күрсәтелгән шартнамәләр проектларын алганнан соң утыз көннән дә соңга калмыйча тапшырылырга тиеш.

Даими (вакыты чикләнмәгән) файдалану хокукында жир кишәрлекләрен бирү.

38. Жир кишәрлеген даими (вакыты чикләнмәгән) файдалану хокукында бирү турында гариза вәкаләтле орган житәкчесе исеменә шәхсән, ышанычлы зат яисә күпфункцияле үзәк аша, читтәге эш урыннары аша, РФ ЖКның 39.10 статьясында каралган түбәндәге нигезләрнең берсе булганда, юридик затлар тарафыннан тапшырыла, бары тик:

- 1) дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары;
- 2) дәүләт һәм муниципаль учреждениеләре (бюджет, казна, автоном учреждениеләре);
- 3) казна предприятиеләре;
- 4) үз вәкаләтләрен үтәүне туктаткан Россия Федерациясе Президентының тарихи мирас үзәкләре.

39. Торгләр үткәрмичә жир кишәрлеге бирү турындагы гаризада күрсәтелә:

- 1) мөрәжәгать итүченең исеме һәм урнашу урыны (юридик зат өчен), шулай ук юридик затларның бердәм дәүләт реестрында юридик затның дәүләт теркәвенә алу турындагы язманың дәүләт теркәү номеры, салым түлүченең идентификация номеры, мөрәжәгать итүче чит ил юридик заты булган очраклардан тыш;
- 2) соралган жир кишәрлегенә кадастр номеры;
- 3) сатулар үткәрмичә генә жир кишәрлеген бирү нигезләре;
- 4) күрсәтелгән мөрәжәгать итүчегә жир кишәрлеген бирү хокукның берничә төрендә рөхсәт ителсә, мөрәжәгать итүче жир кишәрлеген сатып алырга тели торган хокук төре;
- 5) дәүләт яки муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлеген алу турында карар реквизитлары, әгәр жир кишәрлеге дәүләт яки муниципаль ихтыяжлар өчен алына торган жир кишәрлеге урынына бирелгәндә;

6) жир кишәрлегеннән файдалану максаты;

7) жир кишәрлеге әлеге документта һәм (яисә) әлеге проектта каралган объектларны урнаштыру өчен бирелгән очракта, территорияль планлаштыру документын һәм (яисә) территорияне планлаштыру проектын раслау турында карар реквизитлары;

8) соралган жир участогы барлыкка килгән яисә аның чикләре шушы карар нигезендә төгәлләштерелгән очракта, жир кишәрлеге бирүне алдан килештерү турында карар реквизитлары;

9) гариза бирүче белән элемтә өчен почта адресы һәм (яисә) электрон почта адресы.

40. Жир кишәрлеге бирү турында гариза кәргән көннән соң ун көн эчендә вәкаләтле орган, әгәр ул РФ ЖКның 39.17 статьясындагы 1 пункты нигезләмәләренә туры килмәсә, башка вәкаләтле органга тапшырылса, яисә гаризага РФ ЖКның 39.17 статьясындагы 2 пункты нигезендә бирелә торган документлар беркетелмәгән булса, мөрәжәгать итүчегә бу гаризаны кире кайтара. Шулай ук вакытта вәкаләтле орган тарафыннан жир кишәрлеге бирү турындагы гаризаны кире кайтару сәбәпләре күрсәтелергә тиеш. Жир кишәрлеге бирү турындагы гаризаларны карау алар кәргән тәртиптә башкарыла. Жир кишәрлеге бирү турында гариза кәргән көннән алып утыз көннән дә артык вакыт эчендә вәкаләтле орган кәргән гаризаны карый, РФ ЖКның 39.16 статьясында каралган нигезләрнең булу-булмавын тикшерә һәм күрсәтелгән карау һәм тикшерү нәтижәләре буенча түбәндәге гамәлләрнең берсен башкара:

1) күрсәтелгән максатлар өчен жир кишәрлеге бирү турында хәбәрнамәне (алга таба - әлеге статьяда-хәбәрнамәне) жирлек, шәһәр округы Уставының муниципаль хокукый актларын рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен билгеләнгән тәртиптә, жир участогының урнашу урыны буенча бастырып чыгаруны тээмин итә һәм хәбәрнамәне рәсми сайтта, шулай ук вәкаләтле органның «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә рәсми сайтында урнаштыра;

2) РФ ЖКның 39.16 статьясында каралган нигезләрнең берсе булса да жир кишәрлеге бирүдән баш тарту турында карар кабул итә һәм кабул ителгән карарны мөрәжәгать итүчегә жибәрә. Күрсәтелгән карарда баш тартуның барлык нигезләре күрсәтелергә тиеш.

Жир кишәрлекләрен милеккә түләүсез бирү.

41. Жир кишәрлеген милеккә түләүсез бирү турындагы гариза вәкаләтле орган житәкчесе исеменә, ышанычлы зат яисә күпфункцияле үзәк аша, читтәге эш урыннары аша, РФ ЖКның 39.5

статьясында каралган түбәндәге нигезләрнең берсе булганда, физик һәм юридик затлар тарафыннан тапшырыла.

Торгләр үткәрмичә жир кишәрлеге бирү турындагы гаризада күрсәтелә:

- 1) мөрәжәгать итүченең фамилиясе, исеме, атасының исеме, яшәу урыны һәм мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документ реквизитлары (гражданин өчен);
- 2) мөрәжәгать итүченең исеме һәм урнашу урыны (юридик зат өчен), шулай ук юридик затның бердәм дәүләт регистрациясе турындагы язманың дәүләт теркәү номеры, салым түләүченең идентификация номеры, мөрәжәгать итүче чит ил юридик заты булган очраклардан тыш;
- 3) соралган жир кишәрлегенең кадастр номеры;
- 4) сатулар үткәрмичә генә жир кишәрлеген бирү нигезе;
- 5) күрсәтелгән мөрәжәгать итүчегә жир кишәрлеген бирү хокукның берничә төрендә рөхсәт ителсә, мөрәжәгать итүче жир кишәрлеген сатып алырга тели торган хокук төре;
- 6) дәүләт яки муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлеген алу турында карар реквизитлары, әгәр жир кишәрлеге дәүләт яки муниципаль ихтыяжлар өчен алына торган жир кишәрлеге урынына бирелгәндә;
- 7) жир кишәрлегеннән файдалану максаты;
- 8) жир кишәрлеге әлеге документта һәм (яки) әлеге проектта каралган объектларны урнаштыру өчен бирелгән очракта, территориаль планлаштыру документын һәм (яки) территорияне планлаштыру проектын раслау турында карар реквизитлары;
- 9) соралган жир участогы барлыкка килгән яисә аның чикләре әлеге карар нигезендә төгәлләштерелгән очракта, жир кишәрлеге бирүне алдан килештерү турында карар реквизитлары;
- 10) мөрәжәгать итүче белән элемтә өчен почта адресы һәм (яисә) электрон почта адресы.

42. Жир кишәрлеге бирү турында гариза кERGән көннән соң ун көн эчендә вәкаләтле орган, әгәр ул РФ ЖКның 39.17 статьясындагы 1 пункты нигезләмәләренә туры килмәсә, башка вәкаләтле органга тапшырылса, яисә гаризага РФ ЖКның 39.17 статьясындагы 2 пункты нигезендә бирелә торган документлар беркетелмәгән булса, мөрәжәгать итүчегә бу гаризаны кире кайтара. Шулай ук вакытта вәкаләтле орган тарафыннан жир кишәрлеге бирү турындагы гаризаны кире кайтару сәбәпләре күрсәтелергә тиеш. Жир кишәрлеге бирү турындагы гаризаларны карау алар кERGән тәртиптә башкарыла. Жир кишәрлеге бирү турында гариза кERGән көннән алып утыз көннән дә артык вакыт эчендә вәкаләтле орган кERGән гаризаны карый, РФ ЖКның 39.16 статьясында каралган нигезләрнең булу-булмавын тикшерә һәм күрсәтелгән карау һәм тикшерү нәтижеләре буенча түбәндәге гамәлләрнең берсен башкара:

- 1) жир кишәрлеген милеккә түләүсез бирү турында карар кабул итә һәм мөрәжәгать итүчегә кабул ителгән карарны бирә;
- 2) РФ ЖКның 39.16 статьясында каралган нигезләрнең берсе булса да жир кишәрлеге бирүдән баш тарту турында карар кабул итә һәм кабул ителгән карарны мөрәжәгать итүчегә жиберә. Күрсәтелгән карарда баш тартуның барлык нигезләре күрсәтелергә тиеш.

Өч һәм аннан күбрәк баласы булган гражданныр милкенә жир кишәрлеге түләүсез бирү.

43. Дәүләт яисә муниципаль милектә булган жирләрден жир кишәрлекләре Татарстан Республикасы территориясендә даими яшәүче өч һәм аннан күбрәк баласы булганда гражданныр милкенә түләүсез бирелә (тапшырыла).

1) шәхси торақ төзелешен гамәлгә ашыру, шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен (бакча яны жир участогы), бакчачылык яки яшелчәчелек өчен - 0,06 га дан 0,20 га кадәр майданда торгләр үткәрмичә;

2) элегрәк бирелгән жир кишәрлегендә урнашкан торақ йорт милекчесенә бирелә, федераль закон нигезендә мондый жир кишәрлеге шәхси милеккә бирелә алмаган очраклардан тыш, - элегрәк бирелгән жир кишәрлекләре күләмендә, әмма 0,20 гектардан артык түгел.

44. Әлеге кодекс максатларында өч һәм аннан да күбрәк баласы булган, үз составында үз составында никахта торучы яки никахта тормаган, яки бергә яшәүче, йә бер ата-ана (уллыкка алушы, опекун, попечитель) булган күпбалалы гаилә аңлашыла (алга таба-уллыкка бала алушы). - шулай ук өч һәм аннан күбрәк бала, шулай ук исәптән уллыкка (кызыкка) алынган һәм опекага алынган (аларга карата опека һәм попечительлек вакыты чикләнмәгән яки балигы булганчы гамәлгә ашырыла), жир кишәрлеге бирү (тапшыру) турында гариза биргән көнгә унсигез яше тулмаган өч һәм аннан күбрәк бала (шулай ук исәптән уллыкка (кызыкка) алган һәм опекага алынган (аларга карата опека һәм попечительлек вакыты чикләнмәгән яисә балигы булганчы гамәлгә ашырыла). Шулай ук вакытта составына күп балалы гаилә кертелә икесе дә ата-аналар, түгел сәләтле бергә яшәгән, шартта булу аларда кимендә өч гомуми бала. Чит ил гражданныры, гражданнылыгы булмаган затлар,

шулай ук әлеге пунктта каралган нигезләр буенча жир кишәрлеге бирү (тапшыру) хокукын гамәлгә ашырган гражданныр күпбалалы гайлә составына кертелмиләр. Жир кишәрлекләре ата-аналарга (ата-аналарга) һәм балаларга тигез өләшләрдә гомуми өләшле милеккә бирелә (тапшырыла). Ата-ананың берсе жир кишәрлегенә гомуми өләшле милек хокукында өләш алудан язма рәвештә баш тарткан яки аны законлы көченә кертгән дип танудан баш тарткан очракта, жир кишәрлеге башка ата-ананың һәм балаларның гомуми өләшле милкенә тигез өләшләрдә бирелә (тапшырыла). Гражданныр шәхси торак төзелешен гамәлгә ашыру, шәхси ярдәмче хужалык алып бару, бакчачылык, яшелчәчелек алып бару өчен жир участогы бирү яки мондый гражданныр милкендә булган торак йорт урнашкан жир кишәрлекләрен аларга тапшыру хокукын бер тапкыр гамәлгә ашыра алалар. ТР Жир кодексының 32 статьясындагы 3 пункттында каралган нигезләр буенча жир кишәрлеге милекчәсе булган балалар, әлеге нигезләр буенча, балигы булганнан соң, жир кишәрлеген бер тапкыр бушлай бирү (тапшыру) хокукын саклыйлар. ТР Жир кодексының 32 статьясындагы 3 пункттында күрсәтелгән гражданныр милкенә жир кишәрлекләре бирү (тапшыру) турында Карар кабул иткәндә әлеге гражданныр гариза биргәннән соң ата-ана хокукыннан мәхрүм ителгән балалар исәпкә алынмый, уллыкка алу гамәлдән чыгарыла, опека яки попечительлек туктатыла. Жир кишәрлекләрен бирү (тапшыру) жирдән файдалану һәм төзелеш, жир төзелеше, шәһәр төзелеше һәм проект документлары нигезендә башкарыла. Шәһәр округы территориясендә даими яшәүче Татарстан Республикасы Жир кодексының 32 статьясындагы 3 пункттының 1 пунктчасында күрсәтелгән максатлар өчен жир кишәрлекләре бирү белән кызыксынучы гражданнырга тиешле шәһәр округы чикләрендә яисә, аның ризалыгы белән, шәһәр округы милкендәге яисә алар белән идарә итү һәм алар белән эш итү вәкаләтләре гамәлгә ашырыла торган башка муниципаль берәмлекләр территорияләрендә урнашкан жир кишәрлекләре бирелә. Муниципаль район составына керүче шәһәр яки авыл жирлеге территориясендә даими яшәүче ТР Жир кодексының 32 статьясындагы 3 пункттының 1 пунктчасында күрсәтелгән максатлар өчен жир кишәрлекләре тиешле шәһәр яки авыл жирлеге чикләрендә яисә муниципаль район вәкиллеке органының хокукый акты белән билгеләнгән очракларда әлеге муниципаль район составындагы башка жирлек чикләрендә бирелә. Жирле үзидарә органнары жир кишәрлекләре бирү нормаларын ТР Жир кодексының 32 статьясындагы 3 пункттының 1 пунктчасында билгеләнгән жир кишәрлекләренен иң чик (максималь һәм минималь) күләме нигезендә билгели. ТР Жир кодексының 32 статьясындагы 3 пункттында күрсәтелгән гражданнырга шәхси торак төзелешен гамәлгә ашыру, шәхси ярдәмче хужалык алып бару (йорт яны жир кишәрлеге), бакчачылык, яшелчәчелек (алга таба - жир кишәрлекләре исемлеге) Татарстан Республикасында муниципаль районнарының һәм шәһәр округларының жирле үзидарә органнары тарафыннан күчәмсез милек дәүләт кадастры белешмәләре нигезендә һәм әлеге жир кишәрлекләрен алу хокукына ия гражданныр исемлегеннән чыгып билгеләнә торган ихтыяжны исәпкә алып төзелә. Татарстан Республикасы Жир кодексының 32 статьясындагы 3 пункттында күрсәтелгән, индивидуаль торак төзелешен гамәлгә ашыру, шәхси ярдәмче хужалык алып бару (йорт яны жир участогы), бакчачылык яки яшелчәчелек алып бару өчен жир кишәрлекләре бирү белән кызыксынган гражданныр вәкаләтле органга жир кишәрлеге бирү турында гариза белән мөрәжәгать итәләр. Төрле муниципаль районнар (шәһәр округлары) территорияләрендә ата-аналар даими яшәгәндә жир кишәрлеге бирү турында гариза ата-аналарның берсенен даими яшәү урыны буенча аларның теләге белән бирелә. Гариза формасы башкарма хакимиятнең вәкаләтле органы тарафыннан раслана. Гариза, гомуми файдаланудагы мәгълүмат-телекоммуникация челтәрләреннән файдаланып, язма формада яки электрон документ формасында, турыдан-туры вәкаләтле органга яисә күпфункцияле үзәк аша тапшырылырга мөмкин. Шәхси торак төзелешен гамәлгә ашыру, шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен жир кишәрлеге алу хокукына ия гражданныр исемлегенә кертү турында Карар кабул итү өчен, гариза бирелгән көннән 14 көннән дә соңга калмыйча, гариза бирүче тарафыннан түбәндәге документлар тапшырыла:

- 1) мөрәжәгать итүче паспорты;
- 2) башка ата-ана паспорты (әгәр ата-аналар тора никахта яки тормый никахта, әмма бергә яши);
- 3) туу турында таныкчылык, шулай ук үндүрт яшькә житкән балалар паспортлары;
- 4) баланы уллыкка алуны билгеләү турында суд карары (бала туу турында таныкчыкта уллыкка алучылар ата-аналар сыйфатында язылган очраклардан тыш);
- 5) опека һәм попечительлек органының опекун яки попечитель билгеләү турында акты (опека һәм попечительлек билгеләнгән очракта);
- 6) килешү буенча опека һәм попечительлекне гамәлгә ашыру турында килешү (опека һәм попечительлек гамәлгә ашырылган очракта);

7) өйлөнешү турында таныклык (эгер ата-ана никахта тора).

45. Гариза кергән көннөн соң 30 көн эчендә вәкаләтле орган мөрәжәгать итүченең индивидуаль торақ төзелешен гамәлгә ашыру, шәхси ярдәмче хужалык алып бару (йорт яны жир кишәрлеге), бакчачылык яки яшелчәчелек (алга таба - исемлекләр) өчен жир кишәрлеге алу хокукына ия гражданның исемлегенә кертү турында карар кабул итә һәм гариза бирүчегә уникаль исәп номерын бирә. Мөрәжәгать итүче тарафыннан ТР Жир кодексының 32 статьясындагы 10 пункттында каралган документлар тапшырылмаган очракта йә мөрәжәгать итүче тарафыннан тапшырылган документлар мөрәжәгать итүченең индивидуаль торақ төзелешен гамәлгә ашыру, шәхси ярдәмче хужалык алып бару (йорт яны жир участогы), бакчачылык яки яшелчәчелек алып бару өчен жир участогы алу хокукын расламаса, жирле үзидарәнең вәкаләтле органы исемлеккә кертүдән баш тарту турында Карар кабул итә. Гражданның жир кишәрлекләре бирү, жир кишәрлеген сайлаудан өч тапкыр баш тарткан яисә жир кишәрлеген сайлау процедурасына өч тапкыр гариза биргәндә исемлектән төшереп калдыру очрақларынан тыш, аларны исемлеккә керткәннән соң бер елдан да соңга калмыйча, чират тәртибендә гамәлгә ашырыла. Жирле үзидарә органнары жир кишәрлекләрен сайлау процедурасын үткәрү урынын, датасын һәм вакытын билгелиләр һәм күрсәтелгән процедурада катнашу өчен, аларның чиратлылыгы һәм формалаштырылган жир кишәрлекләре саны нигезендә, гражданның билгелиләр. Жир кишәрлеген сайлау процедурасы уздырылган көнгә кадәр 14 көннән дә соңга калмыйча жирле үзидарә органы тарафыннан билгеләнгән гражданның аны үткәрү урыны, датасы һәм вакыты турында заказлы хат белән, тапшыру турында уведомление, телеграмма яисә аларга имза тапшыру юлы белән хәбәр ителә. Жир кишәрлеген сайлау гражданның тарафыннан, чиратлары нигезендә, жир кишәрлекләре исемлегеннән гамәлгә ашырыла һәм гариза бирүче һәм вәкаләтле орган вәкиле имзалаган акт белән рәсмиләштерелә. Жир кишәрлеген бирү турындагы карар, аңа кул куелганнан соң 14 көннән дә соңга калмыйча, жир кишәрлеген сайлау акты нигезендә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә. Жир кишәрлеген сайлаудан өч тапкыр баш тарткан яисә жир кишәрлеген сайлау процедурасына өч тапкыр гариза биргәндә гражданин исемлектән төшереп калдырыла. Күрсәтелгән нигезләр буенча исемлектән төшереп калдыру гражданның әлеге статья нигезендә жирле үзидарә органнарына кабат мөрәжәгать итү хокукынан мәхрүм итми. Торақ йорт урнашкан жир кишәрлекләрен тапшыруда кызыксынган гражданның торақ йорт урнашкан урын буенча вәкаләтле органга әлеге жир кишәрлеген тапшыру турында гариза белән мөрәжәгать итәләр. Гариза формасы вәкаләтле орган тарафыннан раслана. Гариза, гомуми файдаланудагы мәгълүмат-телекоммуникация челтәрләреннән файдаланып, язма формада яки электрон документ формасында, турыдан-туры вәкаләтле органга яисә күпфункцияле үзәк аша тапшырылырга мөмкин. Бушлай тапшыру жир участокларын гражданның милкенә, кызыксынган тапшыруында жир кишәрлекләре һәм аларда урнашкан торақ йортка барган, аларның милке, соңга калмыйча гамәлгә ашырыла көннән соң алты ай эчендә керү гариза вәкаләтле органга һәм рәсмиләштерелә карары белән әлеге органы. Мөрәжәгать итүче тарафыннан ТР Жир кодексының 32.1 статьясындагы 17 пункттында каралган документлар тапшырылмаса яисә жирле үзидарә вәкаләтле органы тарафыннан тапшырылган документлар мөрәжәгать итүченең жир кишәрлеген тапшыру хокукын расламаса, вәкаләтле орган жир кишәрлеген тапшырудан баш тарту турында карар кабул итә.

Жир кишәрлегенә карата сервитут билгеләү

46. Дәүләт яки муниципаль милектә булган жир кишәрлегенә карата сервитут билгеләү турында килешү түбәндәге очрақларда төзелә:

- 1) жир кишәрлегеннән рөхсәт ителми торган линияле объектларны, элемент корылмаларын, махсус мәгълүмати билгеләрне һәм саклау корылмаларын урнаштыру;
- 2) эзләнү эшләрен үткәрү;
- 3) жир асты байлыкларынан файдалану белән бәйлә эшләрен алып бару.

47. Жир кишәрлеге даими (сроксыз) файдалануга, гомерлек мирас итеп йә арендага яки бер елдан артык вакытка түләүсез файдалануга бирелгән очракта, сервитутны билгеләү турындагы килешүне жирдән файдаланучы, жир хужасы, жир кишәрлеген арендатор төзи. Бу чакта вәкаләтле органың мондый килешү төзүгә язма рәвешендә ризалык, эгер әлеге пункт яисә аренда килешүендә йә түләүсез файдалану килешүендә башкасы каралмаган булса, таләп ителми. Жир кишәрлеге даими (сроксыз) файдалануга яисә арендага бирелгән очракта, сервитутны билгеләү турындагы килешү федераль башкарма хакимият органы, Россия Федерациясе субъектының башкарма хакимияте органы, жирле үзидарә органы карамагында бу предприятие, учреждение булган язма формада ризалык булганда төзелә.

48. Жир кишәрлегенә карата сервитут билгеләү турында килешүдә каралырга тиеш:

- 1) сервитут урнаштыру күздә тотыла торган жир кишәрлегенә кадастр номеры;

2) сервитут билгелән торган жир кишәрлегенә исәп номеры, бөтен жир кишәрлегенә карата сервитут билгеләү яисә дәүләт яки муниципаль милектә булган жир кишәрлегенә карата сервитут билгеләү турында килешү төзү очраklarыннан тыш, өч елга кадәр билгеләнә.;

- 3) яklar турында белешмәләр;
- 4) сервитутны билгеләү максатлары һәм нигезләре;
- 5) сервитутның гамәлдә булу вакыты;
- 6) түләү күләме;

7) сервитут билгеләнгән затның тәэмин итү максатларында сервитут билгеләнгән эшчәнлек алып бару хокуклары;

8) сервитут билгеләнгән затның килешү буенча түләү кертү бурычы;

9) сервитут билгеләнгән затның, сервитут гамәлдә булу туктатылганнан соң, жир кишәрлеген рөхсәт ителгән файдалану нигезендә файдалану өчен яраклы халәткә китерү бурычы.

49. Жир кишәрлекләренә карата сервитут билгеләү турында килешү буенча түләү билгеләнә:
- дәүләт милке чикләнгән жир кишәрлекләренә карата Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимияте органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә;

- жирле үзидарә органы билгеләнгән тәртиптә муниципаль милектә булган жир кишәрлекләренә карата.

50. Дәүләт яисә муниципаль милектәге жир кишәрлегенә карата сервитутны билгеләү турындагы килешү буенча түләү жирдән файдаланучыга, жир хужасына, сервитутны билгеләү турында килешү төзелгән жир кишәрлеген арендаторга, вәкаләтле орган, дәүләт яки муниципаль предприятие, дәүләт яки муниципаль учреждение белән төзелгән очраklarдан тыш, әлегә килешү буенча түләү Россия Федерациясе бюджет системасының тиешле бюджетларына кертелә, керә һәм күчерелә.

51. Жир кишәрлегенә карата өч елга кадәр сервитут билгеләү турында килешү төзелгән очракта, яklar килешүе буенча мондый жир кишәрлегенә бер өлешенә карата эшләр башкармыйча гына сервитут билгеләү рөхсәт ителә. Аның нәтижәсендә дәүләт кадастр исәбен алу өчен кирәкле жир кишәрлегенә бер өлешенә турында мәгълүматларны үз эченә алган документларны эзерләү тәэмин ителә, аңа карата әлегә сервитутның күрсәтелгән өлешен дәүләт кадастр исәбен алып бармыйча һәм әлегә сервитутны билгеләүгә бәйле рәвештә барлыкка килә торган чикләүне (йөкләнешне) дәүләт теркәвеннән башка әлегә сервитут билгеләнә. Бу очракта сервитутның гамәлдә булу чиге сервитутны территориянең кадастр планында сервитутның схема чикләрен билгеләү турындагы килешүгә кушылып билгеләнә.

52. Сервитутны билгеләү турындагы килешү вәкаләтле орган белән төзелгән очракта, кызыксынган зат вәкаләтле органга территориянең кадастр планында сервитут чикләре схемасын кушып сервитутны билгеләү турында килешү төзү турында гариза тапшыра. Сервитутны билгеләү турында килешү төзү турындагы гаризада сервитутның максаты һәм фаразланган вакыты күрсәтелгәргә тиеш.

53. Сервитутны билгеләү турында килешү төзү турында гариза барлык жир кишәрлегенә карата сервитут урнаштыруны күздә тотса, территориянең кадастр планында сервитут чикләренә схемасын кушымта таләп ителми.

54. Вәкаләтле орган гариза алган көннән алып утыз көннән дә артык вакыт эчендә түбәндәге гамәлләрнең берсен үтәргә тиеш:

- 1) мөрәжәгать итүчегә мөрәжәгать итүче тарафыннан тәкъдим ителгән чикләрдә сервитутны билгеләү турында килешү төзү мөмкинлеге турында хәбәрнамә жиберергә;
- 2) мөрәжәгать итүчегә территориянең кадастр планында сервитут чикләре схемасын кушып, башка чикләрдә сервитут билгеләү турында килешү төзү турында тәкъдим жиберергә.;
- 3) вәкаләтле орган тарафыннан имзаланган сервитутны билгеләү турында килешү проектының нөсхәләрен, әгәр гариза бөтен жир кишәрлегенә карата сервитут билгеләүне күздә тотса, яисә дәүләт яисә муниципаль милектә булган жир кишәрлегенә карата сервитут билгеләү турында килешү төзегән очракта, өч елга кадәр сервитутны билгеләү турында килешү проектының вәкаләтле орган тарафыннан имзаланган нөсхәләрен өч елга кадәр жиберергә.;
- 4) сервитутны билгеләүдән баш тарту турында Карар кабул итәргә һәм бу карарны мөрәжәгать итүчегә мондый баш тарту нигезләрен күрсәтеп жиберергә.

55. Вәкаләтле орган түбәндәге очраklarда сервитутны билгеләүдән баш тарту турында Карар кабул итә:

- 1) сервитутны билгеләү турында гариза сервитутны билгеләү турында килешү төзүгә хокуклы булмаган башкарма хакимият органына яки жирле үзидарә органына жиберелде;
- 2) сервитут шартларында планлаштырыла торган жир кишәрлегеннән файдалану федераль

законнар нигезендә рөхсәт ителми;

3) сервитутны билгеләү жир кишәрлеген рөхсәт ителгән файдалану яисә жир кишәрлегеннән файдалануда зур кыенлыкларга китерәчәк.

56. Сервитутны билгеләү турында килешү яки башка чикләрдә сервитутны билгеләү турында килешү төзү мөмкинлеге турында белдерү яисә килешү төзү турында тәкъдим жиберелгән зат, нәтижәдә дәүләт кадастр исәбен гамәлгә ашыру өчен кирәкле булган, сервитут билгеләнә торган жир кишәрлегенә бер өлеште турында белешмәләренә үз эченә алган һәм жир кишәрлегенә күрсәтелгән өлешен дәүләт кадастр исәбен алу өчен мөрәжәгать итә торган эшләренә башкаруны тәмин итә., барлык жир кишәрлегенә карата сервитут билгеләү очраklarыннан тыш, шулай ук дәүләт яки муниципаль милектә булган жир кишәрлегенә карата сервитут билгеләү турында килешү төзү очраklarыннан тыш.

57. Вәкаләтле органга сервитут билгеләнә торган жир кишәрлекләре өлешләренә дәүләт кадастр исәбе турында хәбәрнамә тапшырганнан соң утыз көннән дә артык вакыт эчендә вәкаләтле орган мөрәжәгать итүчегә сервитутны билгеләү турында вәкаләтле орган имзалаган килешүне өч нөсхәдә жиберә. Мөрәжәгать итүче әлеге килешүне аны алган көннән соң утыз көннән дә соңга калмыйча имзаларга тиеш.

Жир кишәрлеген арендау яисә жир кишәрлекләрен сату буенча шартнамә төзү хокукына аукцион эзерләү һәм оештыру.

58. Жир кишәрлеген сату буенча аукцион, жир кишәрлеген арендау шартнамәсен төзү хокукына аукцион үткәру турында карар вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә, шул исәптән гражданнар яки юридик затлар гаризалары буенча вәкаләтле орган дәүләт яисә муниципаль милектә булган жир кишәрлеген сату буенча карарлар проектларын, Дәүләт яисә муниципаль милектә булган жир кишәрлеген арендау шартнамәсен төзү хокукына аукционны эзерләү буенча гамәлләренә башкара.

Дәүләт яки муниципаль милектә булган ике һәм аннан күбрәк жир кишәрлеген, эгәр федераль законда башкасы каралмаган булса, аукционның бер лотына берләштерү тыела.

59. Аукцион үткәру юлы белән дәүләт хакимияте органы яки жирле үзидарә органы инициативасы буенча аукцион үткәру юлы белән аны сату яки арендага бирү өчен жир кишәрлеге төзү һәм аукцион үткәругә эзерлек түбәндәге тәртиптә гамәлгә ашырыла:

1) эгәр мондый жир участогын төзәргә һәм территорияне межалау буенча расланган проект төзәргә кирәк булган очракта, вәкаләтле орган тарафыннан жир кишәрлегенә урнашу схемасын эзерләү һәм раслау;

2) «Күчәмсез милекнең дәүләт кадастры турында» 2007 елның 24 июлендәге 221-ФЗ номерлы Федераль закон (алга таба – «Күчәмсез милекнең дәүләт кадастры турында» Федераль закон) белән билгеләнгән таләпләр нигезендә барлыкка килгән территорияне межалау проекты яки жир кишәрлегенә урнашу схемасы белән каралган жир кишәрлегенә карата эшләренә башкаруның вәкаләтле органы тарафыннан башкаруны тәмин итү, нәтижәдә мондый жир кишәрлеге турында дәүләт кадастр исәбен гамәлгә ашыру өчен кирәкле документларны эзерләү (алга таба - кадастр эшләре) дәүләт кадастр исәбен гамәлгә ашыру өчен кирәкле документларны эзерләү тәмин ителә;

3) вәкаләтле орган гаризасы нигезендә жир кишәрлеген дәүләт кадастр исәбен алу, шулай ук аңа хокукларны дәүләт теркәвенә алуны, дәүләт милке чикләnmәгән жирләрдән яисә жир кишәрлегеннән тыш, гамәлгә ашыру;

4) вәкаләтле орган тарафыннан объектларны инженер-техник тәмин итү чөлтәрләренә тоташтыру (технологик тоташтыру) буенча техник шартлар алу, Жир кишәрлеген рөхсәт ителгән файдалану нигезендә биналар, корылмалар төзү мөмкинлеге каралмаган һәм территорияне комплекслы үзләштерү өчен жир кишәрлеген арендау шартнамәсен төзү хокукына аукцион үткәру очраklarыннан тыш;

5) вәкаләтле орган тарафыннан аукцион үткәру турында Карар кабул итү. әһәмият.

60. Аукцион үткәру, шулай ук аукцион үткәру юлы белән сату яки арендага бирү өчен жир кишәрлеген төзү кызыксынган граждан яисә юридик зат инициативасы белән гамәлгә ашырылырга мөмкин. Бу очракта жир кишәрлеген төзү һәм аукцион эзерләү түбәндәге тәртиптә гамәлгә ашырыла:

1) жир кишәрлеген бирү белән кызыксынучы граждан яисә юридик зат тарафыннан жир кишәрлеген урнаштыру схемасын эзерләү, эгәр жир кишәрлеген төзәргә һәм аның чикләрендә жир кишәрлеге төзү каралган территорияне межалау проекты расланмаган булса. Жир кишәрлеген бирү белән кызыксынучы граждан яки юридик зат тарафыннан жир кишәрлеген урнаштыру схемасын эзерләү Россия Федерациясе субъектлары чикләрендә - Мәскәү, Санкт-Петербург, Севастополь шәһәрләре чикләрендә яки торак пунктлар чикләрендә урнашкан жирләрдән яисә жир кишәрлекләреннән яисә жир кишәрлекләреннән барлыкка килгән очракта рөхсәт ителми;

2) жир кишәрлеге бирүдә кызыксынган граждaн яисә юридик затның, әгәр жир участогы төзөргә һәм аның чикләрендә жир кишәрлеге төзү каралган территорияне межаллау проекты расланьрга тиеш булса, жир кишәрлеген урнаштыру схемасын раслау турында гариза белән вәкаләтле органга мөрәжәгатә. Шул ук вакытта әлеге гаризада жир участогыннан файдалану максаты күрсәтелә;

3) вәкаләтле орган тарафыннан РФ ЖКның 11.10 статьясындагы 16 пунктында һәм РФ ЖКның 39.11 статьясындагы 8 пунктның 5-9, 13 - 19 пунктчаларында каралган нигезләрнең булу - булмавын тикшерү, жир кишәрлеген урнаштыру схемасын раслау турында гариза кәргән көннән алып ике айдан да артык вакыт эчендә аны раслау яисә әлеге нигезләрнең берсе булганда аны раслау турында Карар кабул итү һәм аны раслау турында Карар кабул итү. Жир кишәрлеген урнашу схемасын раслаудан баш тарту турындагы карарда мондый карар кабул итүнең барлык нигезләре күрсәтеләргә тиеш. Жир кишәрлеген урнашу схемасын раслау турындагы гариза кәргән вакытта вәкаләтле орган тарафыннан башка зат тарафыннан тәкъдим ителгән жир кишәрлеген урнашу схемасы һәм бу схемалар белән каралган жир кишәрлекләрен урнашу урыны өлешчә яисә тулысынча туры килгән очракта, вәкаләтле орган жир кишәрлеген урнашу схемасын раслау турында соңрак бирелгән гаризаны карауны туктатып тору турында Карар кабул итә һәм мондый карарны мөрәжәгатә итүчегә жибәрә. Жир кишәрлеген урнаштыру схемасын раслау турында соңрак бирелгән гаризаны карау элек жибәрелгән жир кишәрлеген урнаштыру схемасын раслау турында Карар кабул ителгәнчегә кадәр туктатыла яисә жир кишәрлеген урнаштыруның элек жибәрелгән схемасын раслау турында Карар кабул ителгәнчегә кадәр туктатыла;

4) территорияне межаллау проекты белән расланган яки әлеге пунктның 3 пунктчасы нигезендә жир кишәрлеген урнаштыру схемасы нигезендә жир кишәрлеген төзү максатларында кадастр эшләрен башкаруны кызыксынган зат тарафыннан тәэмин итү;

5) граждaн яисә юридик зат гаризасы нигезендә жир кишәрлеген дәүләт кадастр исәбен алу, шулай ук дәүләт милке чикләнмәгән жир кишәрлегеннән жир кишәрлеге барлыкка килү очракларыннан тыш, жир кишәрлеген урнаштыру схемасы нигезендә гамәлгә ашырыла торган жир кишәрлегенә дәүләт яки муниципаль милек хокукын дәүләт теркәвенә алуны гамәлгә ашыру.;

6) мондый жир участогының кадастр номеры күрсәтелеп, аукцион үткәру турында гариза белән граждaн яисә юридик затның вәкаләтле органга мөрәжәгатә итүе. Бу гаризада жир кишәрлегеннән файдалануның максаты күрсәтеләргә тиеш;

7) вәкаләтле органның территорияне межаллау проекты нигезендә яисә әлеге пунктның 3 пунктчасы нигезендә расланган жир кишәрлеген урнаштыру схемасы проекты нигезендә төзелгән жир кишәрлегенә дәүләт милке чикләнмәгән жирләрдән яисә жир кишәрлегеннән төзелгән һәм жир кишәрлеге РФ ЖКның 39.11 статьясындагы 8 пунктның 1, 5 - 19 пунктчалары нигезендә аукцион предметы була алмаган очраклардан тыш, территорияне межаллау проекты нигезендә төзелгән жир кишәрлегенә дәүләт яисә муниципаль милек хокукын дәүләт теркәвенә алу турында гариза белән мөрәжәгатә ;

8) вәкаләтле орган тарафыннан объектларны инженер-техник тәэмин итү чөлтәрләренә тоташтыруның (технологик тоташтыру) техник шартларын алу, әгәр мондый шартлар булу, жир участогы, РФ ЖКның 39.11 статьясындагы 8 пунктның 1, 5 - 19 пунктчалары нигезендә, аукцион үткәру өчен мәжбүри шарт булып тора;

9) вәкаләтле орган тарафыннан РФ ЖКның 39.11 статьяның 8 пунктында каралган нигезләрнең булу-булмавын тикшерү. Аукцион үткәру турында тиешле карар кабул ителгән көннән ике айдан да артык вакыт эчендә яки күрсәтелгән нигезләрнең берсе булса да булса да, аукцион үткәрудән баш тарту турында Карар кабул ителә.

61. Жир кишәрлеген урнашу схемасын раслау турында гариза, аукцион үткәру турында гариза гариза бирүче тарафыннан аның теләге буенча шәхсән яисә кәгазьдә почта элемтәсе аша йә «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрен кулланып, электрон документлар рәвешендә Татарстан Республикасы Дәүләт һәм муниципаль хөзмәтләр порталы аша тапшырыла яисә жибәрелә: <http://uslugi.k.tatar.ru>, һәм Дәүләт һәм муниципаль хөзмәтләр (функцияләр) бердәм порталы: <http://www.gosuslugi.ru>. Вәкаләтле орган жир кишәрлеген урнаштыру схемасын раслау турында гариза белән мөрәжәгатә иткән затның язмача ризалыгы булганда жир кишәрлеген урнаштыру схемасының башка вариантын расларга хокукы. Рөхсәт ителгән жир кишәрлегеннән файдалануның төп төре нигезендә биналар, корылмалар төзү каралган очракта, мондый жир кишәрлеген бирү жир кишәрлеген арендау шартнамәсен төзү хокукына аукцион үткәру юлы белән башкарыла, жир кишәрлеген сату яки жир кишәрлеген арендау шартнамәсен төзү хокукына аукцион үткәру очракларыннан тыш, РФ ЖКның 39.18 статьясы нигезендә башкарыла.

62. Дәүләт яисә муниципаль милектә булган жир кишәрлеге, әгәр дә аукцион предметы була алмый:

1) жир кишәрлеге чикләре «Күчөмсөз милекнең дәүләт кадастры турында» Федераль закон таләпләре нигезендә төгәлләштерелергә тиеш;

2) жир кишәрлегенә, дәүләт милке чикләнмәгән жирләрден яисә жир кишәрлегеннән барлыкка килгән очраклардан тыш, дәүләт яисә муниципаль милек хокукы теркәлмәгән;

3) жир кишәрлегенә карата Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә, рөхсәт ителгән жир кишәрлегеннән файдалану рөхсәт ителгән очракта, биналар, корылмалар төзү мөмкинлеге каралмаган очраклардан тыш, рөхсәт ителгән төзелеш, реконструкциянең чик параметрлары билгеләнмәгән;

4) жир кишәрлегенә карата объектларны инженер-техник тәэмин итү чөлтәрләренә тоташтыруның (технологик тоташтыру) техник шартлары турында белешмәләр юк, жир кишәрлеген рөхсәт ителгән файдалану нигезендә биналар, корылмалар төзү мөмкинлеге каралмаган һәм территорияне комплекслы үзләштерү өчен жир кишәрлеген арендау шартнамәсен төзү хокукына аукцион үткөрү очракларынан тыш;

5) жир кишәрлегенә карата рөхсәт ителгән жир кишәрлегеннән файдалану яисә рөхсәт ителгән файдалану аукцион үткөрү турында гаризада күрсәтелгән жир кишәрлегеннән файдалану максатларына туры килми;

5_1) жир кишәрлеге тулысынча аукцион үткөрү турында гаризада күрсәтелгән жир кишәрлегеннән файдалану максатлары нигезендә жир кишәрлегеннән файдалануга рөхсәт ителми торган территориядән файдалануның махсус шартлары булган зона чикләрендә урнашкан;

6) жир кишәрлеге билгеле бер категориягә кертелмәгән;

7) жир кишәрлеге даими (сроксыз) файдалану, түләүсез файдалану, гомерлек мирас итеп алу яки аренда хокукында бирелгән;

8) жир кишәрлегендә, гражданныр яисә юридик затлар карамагындагы бина, корылма, төзелеш бөтмәгән объект, жир кишәрлегендә урнаштыру сервитут, гавами сервитут нигезендә рөхсәт ителгән корылмалар (шул исәптән төзелеш тәмамланмаган корылмалар) яки әлеге Кодексның 39.36. статьясы нигезендә урнашкан объектлар урнашкан, шулай ук жир кишәрлеген арендау шартнамәсе төзү хокукына аукцион үткөрү очракларынан тыш, жир кишәрлегендә урнашкан биналар, корылмалар (шул исәптән төзелеш тәмамланган корылмалар) яки әлеге Кодексның 39.32. статьясы нигезендә, төзелеш бөтмәгән объектны сүтү яисә үз белдеге белән төзелгән корылманы сүтү яки аны билгеләнгән таләпләргә туры китерү турында карар кабул ителде һәм күрсәтелгән карарларда билгеләнгән срокларда Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 55 статьясындагы 11 өлешендә каралган вазыйфалар үтәлмәде;

9) жир кишәрлегендә дәүләт яки муниципаль милектә булган бина, корылма, төзелеш бөтмәгән объект урнашкан, һәм әлеге биналар, корылмалар, төзелеш бөтмәгән объектларны арендау бирү яки сату яки арендау бирү башка аукцион предметы булып тора яисә әлеге бина, корылма, төзелеш бөтмәгән объект, төзелеш бөтмәгән объект бу аукционда жир кишәрлеге белән бер үк вакытта сатылмый яки арендау бирелми, моннан тыш, жир кишәрлегендә корылмалар (шул исәптән төзелеш тәмамланмаган корылмалар да), жир кишәрлеге белән бер үк вакытта бу аукционда), аларны урнаштыру сервитут, гавами сервитут нигезендә яисә Жир кодексының 39.36 статьясы нигезендә урнаштырылган объектлар нигезендә рөхсәт ителә;

10) жир кишәрлеге әйләнештән алынды, федераль закон нигезендә әйләнештән алынган жир участкалары аренда шартнамәсе предметы булырга мөмкин булган очраклардан тыш;

11) жир кишәрлеге әйләнештә чикләнгән, жир кишәрлеген арендау шартнамәсен төзү хокукына аукцион үткөрү очракларынан тыш;

12) жир кишәрлеге, жир кишәрлеген резервлау срогынан артмаган срокка арендау алу шартнамәсен төзү хокукына аукцион уздыру очрагынан тыш, дәүләт яки муниципаль ихтыяжлар өчен резервланган;

13) жир кишәрлеге төзелгән территория чикләрендә урнашкан, аңа карата аны үстерү турында шартнамә төзелгән территория яисә аңа карата аны комплекслы үзләштерү турында шартнамә төзелгән территория чикләрендә урнашкан;

14) жир кишәрлеге территория планлаштыруның расланган документлары һәм (яки) территорияне планлаштыру документлары нигезендә федераль эһәмияттәге объектларны, төбәк эһәмиятендәге объектларны яки жирле эһәмияттәге объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән;

15) жир кишәрлегенә карата аны бирүне алдан килештерү турында Карар кабул ителде; субъектының дәүләт программасы яисә адреслы инвестицион программа нигезендә бина яки корылманы урнаштыру өчен билгеләнгән;

16) жир кишәрлегенә карата, мондый жир участогын бирүне алдан килештерү яки аны бирүдән баш тарту турында Карар кабул ителгән очрактардан тыш, аны бирүне алдан килештерү турында гариза яисә жир участогы бирү турында гариза керде;

17) жир кишәрлеге гомуми файдаланудагы территория чикләрендә урнашкан; 18) жир кишәрлеге гомуми кулланылыштагы территория чикләрендә урнашкан, авария хәлендә һәм сүтелергә яки файдаланудагы жирләр, гомуми кулланылыштагы территория чикләрендә урнашкан, авария хәлендә һәм сүтелергә яки

19) жир кишәрлеге, мондый жир кишәрлегендә урнашкан, авария хәлендә һәм сүтелергә яки реконструкцияләнергә тиешле күпфатирлы йортны тану сәбәпле, дәүләт яки муниципаль ихтыяжлар өчен алынган жир кишәрлекләреннән тыш, дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен тартып алынган.

63. Аукцион, түбәндәге очрактардан тыш, катнашучылар составы буенча ачык булып тора: - территорияне комплекслы үзләштерү өчен жир кишәрлеген арендау шартнамәсен төзү хокукына аукционда катнашучылар-әлеге пунктның икенче абзацында каралган очрактардан тыш, бары тик юридик затлар гына катнаша ала;

- РФ ЖКның 39.18 статьясындагы 7 пункттында каралган очракта үткәрелә торган аукционда бары тик гражданныр яки крестьян (фермер) хужалыгы эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен жир кишәрлеге бирелгән очракта - гражданныр һәм крестьян (фермер) хужалыклары гына катнаша ала.

64. Аукционны оештыручы булып вәкаләтле орган белән килешү нигезендә эш итүче махсуслаштырылган оешма тора ала. «Россия Федерациясендә бәяләү эшчәнлеге турында» (алга таба – «Россия Федерациясендә бәяләү эшчәнлеге турында» Федераль закон) 1998 елның 29 июлендәге 135-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә билгеләнгән жир кишәрлегенә базар бәясе яки дәүләт кадастр бәяләве нәтижеләре аукцион үткәрү турында карар кабул ителгәнчегә кадәр биш ел алдан расланган булса, мондый жир кишәрлегенә кадастр бәясе вәкаләтле орган сайлавы буенча жир кишәрлеген сату буенча аукцион предметының башлангыч бәясе булып тора.

Жир кишәрлеген сату буенча аукцион нәтижеләре буенча мондый жир кишәрлегенә бәясе билгеләнә. Жир кишәрлеген арендау шартнамәсен төзү хокукына аукцион предметының башлангыч бәясе вәкаләтле орган сайлавы буенча "Россия Федерациясендә бәяләү эшчәнлеге турында" Федераль закон нигезендә билгеләнгән еллык аренда түләве күләмендә яки мондый жир кишәрлегенә кадастр бәясенә кимендә бер ярим проценты күләмендә билгеләнә, әгәр дәүләт кадастр бәяләве нәтижеләре аукцион үткәрү турында Карар кабул ителгәнчегә кадәр биш ел алдан расланган булса, киләсе очрактан тыш, вәкаләтле орган сайлавы буенча билгеләнә.

- территорияне комплекслы үзләштерү өчен жир кишәрлеген арендау шартнамәсен төзү хокукына аукцион үткәрелгән очракта (әлеге Кодекстың 39.18 статьясындагы 7 пункты нигезендә аукцион үткәрелгән очрактан тыш) мондый жир кишәрлеген арендау шартнамәсен төзү хокукына аукцион предметының башлангыч бәясе «Россия Федерациясендә бәяләү эшчәнлеге турында» Федераль закон нигезендә базар бәясе нәтижеләре буенча билгеләнгән беренче аренда түләве күләме булып тора.

65. Дәүләт яки муниципаль милектә булган жир кишәрлеген арендау шартнамәсен төзү хокукына аукцион нәтижеләре буенча ел саен аренда түләве күләме билгеләнә. Аукцион нәтижеләре буенча, территорияне комплекслы үзләштерү өчен жир кишәрлеген арендау шартнамәсен төзү хокукына аукцион нәтижеләре буенча (аукцион үткәрү очрактарыннан тыш, РФ ЖКның 39.18 статьясындагы 7 пункты нигезендә) беренче аренда түләве күләме билгеләнә. Әгәр аукцион дәүләт яки муниципаль милектә булган жир кишәрлеген сату-алу шартнамәсе дә гамәлдә түгел дип танылган булса, йә мондый жир кишәрлеген арендау шартнамәсе аукционда катнашу өчен бердәнбер гариза биргән зат белән төзелмәгән булса, аукционда бердәнбер катнашучы дип танылган мөрәжәгать итүче белән яисә аның катнашучысы белән, кабат аукцион предметының башлангыч бәясе элек билгеләнгән башлангыч бәядән кимрәк, әмма алдагы аукцион предметының башлангыч бәясеннән утыз проценттан да ким булмаса мөмкин. Аукционны оештыручы аукцион үткәрүнең вакытын, урынын һәм тәртибен, аукционда катнашу өчен гаризалар бирү срокларын, задатокны керту һәм кире кайтару тәртибен, аукцион предметының башлангыч бәясен күтәрү күләмен («аукцион адымы») билгели. «Аукцион адымы» аукцион предметының башлангыч бәясеннән өч проценты чикләрендә билгеләнә. Аукцион үткәрү турында белдерү «Интернет»

магълумат-телекоммуникация челтәрендәге Россия Федерациясе Хөкүмәте (алга таба - рәсми сайт)

Тарафыннан билгелэнгән сатуларны үткөрү турында мәгълүматны урнаштыру өчен Россия Федерациясенең рәсми сайтында (алга таба-рәсми сайт), аукцион уздырылган көнгә кадәр утыз көннән дә ким булмаган көн кала урнаштырыла. Әлеге хәбәр кызыксынган барлык затларга түләү алмыйча танышу өчен ачык булырга тиеш. Аукционны оештыручы, шулай ук, аукцион уздырылган көнгә кадәр утыз көннән дә ким булмаган жир кишәрлеге урнашкан урын буенча, жирлек, шәһәр округы Уставының муниципаль хокукый актларын рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен билгелэнгән тәртиптә аукцион үткөрү турында хәбәрнамәне бастыруны тәэмин итә. Аукцион үткөрү турында хәбәрнамәдә мәгълүмат булырга тиеш:

- 1) аукционны оештыручы турында;
- 2) вәкаләтле орган турында һәм аукцион үткөрү турында карар реквизитлары хакында;
- 3) аукцион үткөрү урыны, датасы, вакыты һәм тәртибе турында;
- 4) аукцион предметы (шул исәптән жир кишәрлегенең урыны, майданы һәм кадастр номеры турында), жир кишәрлегенә хокуклар, бу хокукларны чикләү турында, жир кишәрлегеннән билгеле бер категориягә керү һәм файдалану турында, шулай ук Капиталь төзелеш объектының максималь һәм (яки) рөхсәт ителгән минималь рөхсәт ителгән параметрлары турында (эгер рөхсәт ителгән жир кишәрлегеннән файдалануның төп төре нигезендә бина, корылма, корылмалар төзү күздә тотылмаган булса), капитал төзелеш объектын инженерлык-техник тәэмин итү челтәрләренә тоташтыруның (технологик тоташтыру) техник шартлары турында, гамәлдәге челтәрләрнең иң чик ирекле егәрлеген, капитал төзелеш объектын инженер-техник тәэминат челтәрләренә тоташтыру өчен максималь йөкләнешне һәм срокларын, техник шартлар гамәлдә булу вакыты турында, әлеге хәбәрне бастырып чыгару датасына тоташтыру (технологик тоташтыру) өчен түләү турында (очрактардан тыш), рөхсәт ителгән жир кишәрлегеннән файдалануның төп төре нигезендә бина, корылмалар төзү һәм территорияне комплекслы үзләштерү өчен жир кишәрлеген арендау шартнамәсен төзү хокукына аукцион үткөрү очрактары каралмаса);
- 5) аукцион предметының башлангыч бәясе турында;
- 6) «аукцион адымы турында»;
- 7) аукционда катнашу өчен гариза формасы, аны кабул итү тәртибе, аны кабул итү урыны адресы турында, аукционда катнашу өчен гаризалар кабул итүнең башлану һәм тәмамлану датасы һәм вакыты турында;
- 8) задаток күләме, аны аукционда катнашучылар тарафыннан кертү тәртибе һәм аларга задатокны кире кайтару, задатокны күчерү өчен счетның банк реквизитлары турында;
- 9) жир кишәрлеген арендау шартнамәсен төзү хокукына аукцион үткәрелгән очракта жир кишәрлеген арендау срогы турында. Шул ук вакытта мондый жир кишәрлеген арендау срогы РФ ЖКның 39.8 статьясындагы 8 һәм 9 пунктларында каралган чикләүләргә исәпкә алып билгеләнә;
- 10) территорияне комплекслы үзләштерү өчен юридик затка арендага жир кишәрлеге биргәндә, беренче аренда түләвеннән тыш, еллык аренда түләве күләме турында. Шул ук вакытта, эгер аукцион предметы булып беренче аренда түләве күләме торса, дөүләт яки муниципаль милектә булган жир кишәрлекләре өчен аренда түләве билгеләнмәгән тәртиптә, торглар үткәрмичә генә, еллык аренда түләве күләме билгеләнә. Аукцион үткөрү турында рәсми сайтта урнаштырылган хәбәрнамәгә мәжбүри кушымта булып сату-алу килешүе проекты яки жир кишәрлеген арендау килешүе проекты тора. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә эзерлэнгән территорияне комплекслы үзләштерү өчен жир кишәрлеген арендау шартнамәсен төзү хокукына аукцион үткөрү турында рәсми сайтта урнаштырылган хәбәргә мәжбүри кушымта булып тора.
- 11) «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында» 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы Федераль законның 18 статьясындагы 4 өлешендә каралган дөүләт милке исемлегенә яисә муниципаль милек исемлегенә кертелгән жир кишәрлегенә карата, эгер мондый ташламалар Россия Федерациясе Хөкүмәтенең норматив хокукый актларында, Россия Федерациясе субъектларының норматив хокукый актларында, муниципаль хокукый актларда билгеләнсә, аренда түләве буенча ташламалар турында;
- 12) жир кишәрлегендә урнашкан һәм үз белдекләре белән корылманы сүтү турында Карар кабул ителгән, үз белдекләре белән төзелгән бинаны, корылманы, төзелеп бетмәгән объектны сүтү буенча уника айдан да артмаска тиешле йөкләмә турында.;
- 13) жир кишәрлегендә урнашкан һәм үз белдекләре белән корылманы сүтү яки аны билгелэнгән таләпләргә туры китерү турында Карар кабул ителгән жир кишәрлегендә урнашкан бинаны, корылмаларны, төзелеп бетмәгән объектларны сүтү яисә үз белдекләре белән төзелгән корылманың урнашу урыны буенча жирле үзидарә органына яисә үз белдеге белән төзелгән яисә үз белдеге белән үзгәртеп корылма жирлекара территориядә урнашкан булса, яисә үз белдеге белән

төзөлгөн бинаны, корылмаларны сүтү буенча йөкләмә турында, муниципаль районның жирле узидарэ органына, аны билгелэнгән таләпләргә туры китерү максатларында, үз белдекләре белән үзгәртеп кору буенча расланган проект документациясе, аны билгелэнгән таләпләргә туры китерү максатларында, уника айдан да артмаска тиеш;

14. жир кишәрлегендә урнашкан һәм үз белдекләре белән корылманы сүтү яки аны билгелэнгән таләпләргә туры китерү турында Карар кабул ителгән бинаны, корылмаларны, төзелеп бетмөгән объектларны билгелэнгән таләпләргә туры китерү буенча йөкләмә турында.

66. Вәкәләтле орган РФ ЖКның 39.11 статьясындагы 8 пункттында каралган хәлләрне ачыклаган очракта, аукцион үткәрүдән баш тарту турында карар кабул итә. Аукцион үткәрүдән баш тарту турында белдерү аукционны оештыручы рәсми сайтында әлеге карар кабул ителгәннән соң өч көн эчендә урнаштырыла. Аукционны оештыручы аукцион үткәрүдән баш тарту турында карар кабул ителгәннән соң өч көн эчендә аукционда катнашучыларга хәбәр итәргә һәм анда катнашучыларга кертелгән задатокларны кире кайтарырга тиеш.

Жир кишәрлеген арендау яисә жир кишәрлекләрен сату буенча шартнамә төзү хокукына аукцион үткәрү.

67. Аукционда катнашу өчен гариза бирүчеләр аукцион үткәрү турында хәбәрнамәдә билгелэнгән срокта түбәндәге документларны тапшыралар:

1) задатокны кире кайтару өчен счетның банк реквизитларын күрсәтеп, аукцион үткәрү турында хәбәрнамәдә билгелэнгән формада аукционда катнашу өчен гариза;

2) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документлар күчәрмәләре (гражданныр өчен);

3) мөрәжәгать итүче чит ил юридик заты булган очракта, юридик затны дөүләт теркәвенә алу турындагы документларны тиешенчә расланган рус теленә күчерү;

4) задаток кертүне раслаучы документлар.

5) дөүләт мөлкәте исемлегенә яисә «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында» 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы Федераль законның 18 статьясындагы 4

өлешендә каралган муниципаль мөлкәт исемлегенә кертелгән жир кишәрлеген арендау шартнамәсен төзү хокукына аукционда катнашу өчен, мөрәжәгать итүчеләр үзләренен кече һәм

урта эшкуарлык субъектларына документ формасында яисә электрон документ формасында кече һәм урта эшкуарлык субъектларының Бердәм реестрыннан белешмәләр бирү юлы белән үзләренен

керемнәрен декларациялиләр., аны алып бару күрсәтелгән Федераль закон нигезендә гамәлгә ашырыла, йә әлеге Федераль законның 4 статьясындагы 5 өлеше нигезендә кече һәм урта

эшкуарлык субъектларына кертү шартларына туры килүе турында белдерәләр.

67.1. Дөүләт мөлкәте исемлегенә яисә «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында» 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы Федераль законның 18 статьясындагы 4

өлешендә каралган муниципаль милек исемлегенә кертелгән жир кишәрлеген арендау шартнамәсен төзү хокукына аукционда катнашу өчен гариза бирүчеләр үзләренен кече һәм урта

эшкуарлык субъектларына документ формасында яисә электрон документ формасында кече һәм урта эшкуарлык субъектларының Бердәм реестрыннан белешмәләр бирү юлы белән үзләренен

керемнәрен декларациялиләр, аны алып бару әлеге Федераль закон нигезендә гамәлгә ашырыла, йә «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында» 2007 елның 24 июлендәге

209-ФЗ номерлы Федераль законның 4 статьясындагы 5 өлеше нигезендә кече һәм урта эшкуарлык субъектларына кертү шартларына туры килүе турында белдерә.

68. Задаток кертүне раслый торган документларны тапшыру задаток турында килешү төзүе дип таныла. Аукционны оештыручы, 67 һәм 67.1 пунктларында күрсәтелгән документлардан тыш,

башка документларны тапшыруны таләп итәргә хокуклы түгел. Аукционны оештыручы гариза бирүче-юридик затлар һәм шәхси эшкуарларга карата юридик затларның бердәм дөүләт реестрына

(юридик затлар өчен) яисә шәхси эшкуарларның бердәм дөүләт реестрына (шәхси эшмәкәрләр өчен), юридик затларны, физик затларны индивидуаль эшкуарлар һәм крестьян (фермер)

хужалыклары сыйфатында дөүләт теркәвенә алуны гамәлгә ашыручы башкарма хакимиятнен федераль органында гариза бирүче турында белешмәләр кертү фактын раслаучы белешмәләр

соратып ала. Документларны кабул итү дөүләт яки муниципаль милектә булган жир кишәрлеген сату буенча аукцион уздырылган көнгә кадәр биш көннән дә соңга калмыйча туктатыла. Бер гариза

бирүче бары тик аукционда катнашу өчен генә гариза бирергә хокуклы. Аукционда катнашу өчен гаризалар кабул итү вакыты чыкканнан соң килгән гариза гариза гариза бирүчегә ул кергән көнне

кире кайтарыла. Мөрәжәгать итүче аукционны оештыручы тарафыннан кабул ителгән гаризаны, гаризаларны кабул итү вакыты тәмамланганчыга кадәр, аукционны оештыручының язмача

формасында хәбәр итеп, аукционда катнашырга хокуклы. Аукционны оештыручы гариза бирүчегә ул керткән задатокны гаризаны кире алу турында хәбәрнамә кергән көннән өч эш көне эчендә кире

кайтарырга тиеш. Гаризаны гариза бирүче тарафыннан гаризалар кабул итү вакыты тәмамланганнан соң алынган очракта задаток аукционда катнашучылар өчен билгеләнгән тәртиптә кире кайтарыла. Мөрәжәгать итүче түбәндәге очракларда аукционда катнашырга рөхсәт ителми:

- 1) аукционда катнашу өчен кирәкле документларны тапшырмау яки дәрәс булмаган белешмәләр бирү;
- 2) аукционда катнашу өчен гаризаларны карау датасына задатокның бирелмәве;
- 3) әлеге кодекс һәм башка федераль законнар нигезендә конкрет аукционда катнашучы, жир кишәрлеген сатып алучы яки жир кишәрлеген арендага алу хокукына ия булмаган зат тарафыннан аукционда катнашу өчен гариза бирү;
- 4) мөрәжәгать итүче турында, гамәлгә куючылар (катнашучылар) турында, мөрәжәгать итүченең коллегияль башкарма органнары арызлары турында, мөрәжәгать итүченең юридик зат булып торучы шәхси башкарма органы функцияләрен башкаручы затлар турында белешмәләрнең әлеге статьяда каралган аукционда намуссыз катнашучылар реестрында булуы.

69. Аукционны оештыручы аукционда катнашу өчен гаризаларны карау беркетмәсен алып бара, ул аукционда катнашуга кертелгән гариза бирүчеләр һәм аукционда катнашучылар дип танылган гаризалар бирү даталары, кертелгән задаткалар, шулай ук аукционда катнашуга кертелмәгән гариза бирүчеләр турында белешмәләр, анда катнашуга рөхсәт бирүдән баш тартуның сәбәпләрен күрсәтеп алып барылырга тиеш. Аукционда катнашучы дип танылган гариза бирүче аукционны оештыручы тарафыннан гаризаларны карау беркетмәсенә кул куелганнан бирле аукционда катнаша. Аукционда катнашу өчен гаризаларны карау беркетмәсе аукционны оештыручы тарафыннан каралганнан соң бер көннән дә соңга калмыйча имзаланган һәм беркетмә имзаланган көннән соң икенче көннән дә соңга калмыйча рәсми сайтта урнаштырыла. Аукционда катнашучы дип танылган мөрәжәгать итүчеләргә һәм аукционда катнашырга рөхсәт ителмәгән мөрәжәгать итүчеләргә аукционны оештыручы аларга карата кабул ителгән карарлар турында белдерү кәгазен гаризаларны карау беркетмәсенә кул куелганнан соң киләсе көннән дә соңга калмыйча жибәрә. Аукционны оештыручы, аукционда катнашуга кертелмәгән гариза бирүчегә, ул керткән задатокны, аукционда катнашу өчен гаризалар кабул итү беркетмәсе тугырылганнан соң, өч эш көне эчендә кире кайтарырга тиеш. Аукционда катнашу өчен гаризаларны карау нәтижәләре нигезендә барлык гариза бирүчеләренә аукционда катнашырга рөхсәт итүдән баш тарту яки аукционда катнашырга рөхсәт итү һәм аукционда бары тик бер генә мөрәжәгать итүчене генә катнашучы дип тану турында Карар кабул ителгән очракта, аукцион гамәлдә булмаган дип таныла. Әгәр аукцион гамәлгә ашырылмаган дип танылды һәм бары тик бер мөрәжәгать итүче генә аукционда катнашучы дип танылды, вәкаләтле орган гаризаларны карау беркетмәсенә кул куйганнан соң ун көн эчендә гариза бирүчегә кул куелган өч нөсхә сату-алу килешүе проектын яки жир кишәрлеген арендага килешүе проектын жибәргә тиеш. Шулай ук вакытта жир кишәрлеген сату-алу килешүе аукцион предметының башлангыч бәясеннән төзелә, ә еллык аренда түләве күләме яки жир кишәрлеген арендага шартнамәсе буенча беренче аренда түләве күләме аукцион предметының башлангыч бәясеннән тигез күләмдә билгеләнә. Аукционда катнашу өчен гаризалар бирү вакыты тәмамланганнан соң бары тик аукционда катнашу өчен бер генә гариза яки аукционда катнашу өчен бер генә гариза да бирелмәгән очракта, аукцион тормышка ашмаган дип таныла. Аукционда катнашу өчен бердәнбер гариза бирүче һәм күрсәтелгән гаризаны тапшырган мөрәжәгать итүче аукцион шартларына карата барлык таләпләргә һәм аукцион үткәру турында хәбәрнамәдә күрсәтелгән таләпләргә туры килсә, вәкаләтле орган әлеге гаризаны караган көннән соң ун көн эчендә мөрәжәгать итүчегә кул куелган сату-алу килешүе проектынның өч нөсхәсен яки жир кишәрлеген арендага килешүе проектын жибәргә тиеш. Шулай ук вакытта жир кишәрлеген сату-алу килешүе аукцион предметының башлангыч бәясеннән төзелә, ә еллык аренда түләве күләме яки жир кишәрлеген арендага шартнамәсе буенча беренче аренда түләве күләме аукцион предметының башлангыч бәясеннән тигез күләмдә билгеләнә. Аукцион нәтижәләре аукционны оештыручы төзегән беркетмә белән рәсмиләштерелә. Аукцион нәтижәләре турында беркетмә ике нөсхәдә төзелә, шуларның берсе аукцион жинүчесенә тапшырыла, ә икенчесе аукционны оештыручыда кала.

Беркетмәдә күрсәтелә:

- 1) аукцион үткәру урыны, датасы һәм вакыты турында белешмәләр;
- 2) аукцион предметы, шулай икән жир кишәрлеген урнашу урыны һәм мәйданы турында белешмәләр;
- 3) аукционда катнашучылар турында, аукцион предметының башлангыч бәясе, аукцион предметының соңгы һәм соңгы тәкъдимнәре турында белешмәләр;
- 4) аукционда жинүченең һәм аукционда катнашучының фамилиясе, исеме һәм (булса) атасының исеме, яшәу урыны (гражданин өчен), ул аукцион предметының бәясе турында соңгы тәкъдим

ясаган, аукционда катнашучының исеме һәм урыны (юридик зат өчен), аукционда жиңүче һәм башка катнашучының фамилиясе, исеме һәм (булса), яшәү урыны (гражданин өчен);

5) аукцион предметының соңгы тәкъдиме турында белешмәләр (жир кишәрлеге милкенә сатып алына торган бәя, еллык аренда түләве күләме яки беренче аренда түләве күләме). Аукцион нәтижәләре турында беркетмә рәсми сайтта әлеге беркетмәгә кул куелганнан соң бер эш көне эчендә урнаштырыла. Аукционда жиңүче дип жир кишәрлеге өчен иң зур бәя яки жир кишәрлеге өчен еллык аренда түләвенә иң зур күләмен тәкъдим иткән аукционда катнашучы таныла. Беренче аренда түләве иң зур күләмен тәкъдим иткән аукцион катнашучысы территорияне комплекслы үзләштерү өчен жир кишәрлеген арендау шартнамәсен төзү хокукына аукцион жиңүчесе дип таныла.

Аукцион нәтижәләре турында беркетмәгә кул куелганнан соң өч эш көне эчендә аукционны оештыручы аукционда катнашкан, әмма анда жиңмәгән затларга задатокларны кире кайтарырга тиеш. Аукционда бары тик бер катнашучы гына катнашса яки аукционда катнашучыларның берсе дә катнашмаса, йә аукцион предметының башлангыч бәясе турында өч тапкыр тәкъдим белдерелгәннән соң, аукцион предметының бәясе турында бер генә тәкъдим дә килмәсә, аукцион предметының югарырак бәясен күздә тоткан булса, аукцион гамәлдә түгел дип таныла.

70. Вәкаләтле орган аукционның жиңүчесенә яки аукционда катнашкан бердәнбер катнашучыга аукцион нәтижәләре турында беркетмә төзелгән көннән алып ун көн эчендә жир кишәрлеген сату-алу шартнамәсе проектының яки жир кишәрлеген арендау шартнамәсе проектының өч нөсхәсен жиберә. Шул ук вакытта жир кишәрлеген сату-алу килешүе аукцион жиңүчесе тәкъдим иткән бәядән яисә әлеге Шартнамә аукционда катнашкан бердәнбер катнашучы белән аукцион предметының башлангыч бәясе буенча төзелгән очракта төзелә, ә жир кишәрлеген арендау шартнамәсе буенча еллык аренда түләве яисә беренче аренда түләве күләме аукцион жиңүчесе тәкъдим иткән күләмдә яисә аукционда катнашкан бердәнбер катнашучы белән әлеге шартнамә төзегән очракта, аукцион предметының башлангыч бәясеннән тигез күләмдә билгеләнә. Аукцион нәтижәләре турында мәгълүмат рәсми сайтта урнаштырылган көннән соң ун көннән дә соңга калмыйча күрсәтелгән шартнамәләрне төзү рөхсәт ителми. Аукционда жиңүче дип танылган зат тарафыннан кертелгән Задаток, сатып-алу шартнамәсе яки жир кишәрлеген арендау шартнамәсе төзелгән бүтән зат тарафыннан кертелгән задаток сатып алына торган жир кишәрлегенә түләүгә яисә аның өчен аренда түләве хисабына исәпләнә. Әлеге статьяда билгеләнгән тәртиптә жир кишәрлеген сату-алу яки аренда шартнамәсен төземәгән әлеге затлар тарафыннан әлеге шартнамәләр төзүдән читләшү аркасында кертелгән задатоклар кире кайтарылмый. Аукционда жиңүчедән, жир кишәрлеген сату-алу шартнамәсе яки жир кишәрлеген арендау шартнамәсе күрсәтелгән шартнамәләрнең предметы булган жир кишәрлегенә карата кадастр эшләрен башкаруга бәйле чыгымнарны, шулай ук аукционны оештыру һәм үткәру белән бәйле чыгымнарны каплауны таләп итү рөхсәт ителми.

71. Аукционны оештыручы, аукционда катнашуга бердәнбер гариза биргән зат яисә аукционда катнашкан бердәнбер мөрәжәгать итүче, аукционда катнашкан бердәнбер кеше дип танылган яисә аукционда катнашкан бердәнбер мөрәжәгать итүче, аукционның бердәнбер катнашучысы дип танылган очракта, аукционны кабат үткәру турында игълан итәргә хокуклы., шулай ук территорияне комплекслы үзләштерү турында килешү проектын имзаламадылар һәм Вәкаләтле органга әлеге шартнамәләрне (күрсәтелгән затлар булганда) тапшырмадылар. Шул ук вакытта кабат аукцион шартлары үзгәртелгә мөмкин.

72. Әгәр аукцион территорияне комплекслы үзләштерү өчен жир кишәрлеген арендага бирү максатларында, әлеге статья нигезендә әлеге шартнамә төзелгән затка жир кишәрлеген арендау шартнамәсе белән бер үк вакытта, шулай ук вәкаләтле орган вәкиле имзалаган территорияне комплекслы үзләштерү турында шартнамә проектының ике нөсхәсе жиберелә.

73. Әгәр дә сату-алу килешүе яки жир кишәрлеген арендау шартнамәсе, ә аукцион үткәру максатларында территорияне комплекслы үзләштерү өчен жир кишәрлеген арендага бирү, шулай ук аукцион үткәргән очракта, аукционның жиңүчесенә күрсәтелгән шартнамәләрнең проектларын комплекслы үзләштерү турындагы шартнамәгә имза салынмаган һәм Вәкаләтле органга тапшырылмаган булса, аукционны оештыручы әлеге шартнамәләрне аукционның башка катнашучысына төзәргә тәкъдим итә, ул аукцион предметының бәясе турында соңгы тәкъдимне аукционда жиңүче тәкъдим иткән бәядән чыгарып чыгарды. Аукционда катнашучыга аукцион предметы, сату-алу шартнамәсе проектын яки жир кишәрлеген арендау шартнамәсе проектын соңгы тәкъдим иткән, ә аукцион үткәрелгән очракта, территорияне комплекслы үзләштерү өчен жир кишәрлеген арендага бирү максатларында, шулай ук территорияне комплекслы үзләштерү турында шартнамә проектын вәкаләтле органга тапшырмаган очракта, ул вәкаләтле органга үзе имзалаган

шартнамаларне тапшырмаган очракта, аукцион уздырган очракта, территорияне комплекслы үзлөштерү турында шартнамә проектын, шулай ук территорияне комплекслы үзлөштерү, аукционны оештыручы кабат аукцион үткөрү турында игълан итәргә яки жир кишәрлеге белән РФ Жир кодексы нигезендә башка рәвештә эш итәргә хокуклы. Аукционнарда сату-алу шартнамәсен яисә аукцион предметы булып торучы жир кишәрлеген арендау шартнамәсен төзүдән читләштерелгән жиңүчеләр һәм әлеге шартнамәләр төзелә һәм аларны төзүдән баш тарткан бүтән затлар турында белешмәләр аукционның намуссыз катнашучылары реестрына кертелә.

74. Дәүләт яки муниципаль милектә булган жир кишәрлеген сату буенча Аукцион йә дәүләт яки муниципаль милектә булган жир кишәрлеген арендау шартнамәсе төзү хокукына аукцион, әгәр жир участогы гражданның индивидуаль торак төзелеше, шәхси ярдәмче хужалык алып бару, бакчачылык өчен бирелә торган очрактардан тыш, электрон формада үткәрелә, гражданның яисә крестьян (фермер) хужалыкларына аның эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен йә авыл хужалыгы житештерүе өчен билгеләнгән.

75. Аукционны электрон формада үткәргән очракта, муниципаль хокукый актларны рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен, жирлек, шәһәр округы уставы белән билгеләнгән тәртиптә, жир кишәрлеге урнашкан урын буенча аукцион үткөрү турында хәбәрнамәне электрон рәвештә бастырып чыгару таләп ителми.

Жир кишәрлеген бирүне алдан килештерү

76. Жир кишәрлеген бирүне алдан килештерү жир кишәрлеген сатулар үткәрмичә генә бирү нигезе булган очракта башкарыла:

1) жир кишәрлеген төзәргә кирәк булган һәм мондый жир участогын төзәргә тиешле территорияне межалау проекты расланмаган очракта жир кишәрлеген урнашу схемасын эзерләү;

2) вәкаләтле органга гражданның яисә юридик зат тарафыннан жир кишәрлеген бирүне алдан килештерү турында гариза бирү, әгәр жир участогы төзәргә яисә жир кишәрлеген чикләре «Күчәмсез милекнең дәүләт кадастры турында» Федераль закон нигезендә төгәлләштерелгә тиеш булса. Бина, корылма урнашкан жир участогы төзәргә яки мондый жир участогының чикләре төгәлләштерелгә тиеш булса, жир кишәрлеген бирүне алдан килештерү турында гариза белән бинаның, корылманың, бинадагы бүлмәләрнең, корылманың, корылманың теләсә кайсы хокук иясенә мөрәҗәгать итәргә мөмкин;

3) вәкаләтле орган карарлар эзерләүне гамәлгә ашыра, эзерләнгән документларга экспертиза үткәрә, билгеләнгән тәртиптә документларны килештерү, имзалау һәм теркәү процедураларын гамәлгә ашыра.

4) кызыксынучы гражданның яисә юридик зат тарафыннан, жир кишәрлеген межалау проекты, жир кишәрлеген урнаштыру схемасы яки урман кишәрлекләрен урнашу урыны, мәйданы һәм урман кишәрлекләрен яисә кадастр эшләрен башка сан ягыннан һәм сыйфат характеристикалары турында проект документлары белән, жир кишәрлеге чикләрен төгәлләштерү өчен кирәк булган кадастр эшләрен башкаруны тәмин итү, әгәр жир кишәрлеген бирүне алдан килештерү турында карар кабул ителгән булса;

5) жир участогының чикләрен төгәлләштерүгә бәйле рәвештә жир участогының дәүләт кадастр исәбен яисә дәүләт кадастр исәбен алып баруны, шулай ук дәүләт милке чикләнгән жирләрдән яисә жир кишәрлегеннән тыш, дәүләт яки муниципаль милек хокукын дәүләт теркәвенә алуны гамәлгә ашыру.

77. Гражданның гаризасы торак пункт, бакчачылык, дача хужалыгы чикләрендә шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен жир кишәрлеге бирүне алдан килештерү турында гражданның яисә крестьян (фермер) хужалыгы тарафыннан аның эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен жир кишәрлеге бирүне алдан килештерү турында гражданның гаризасы килгән очракта, вәкаләтле вәкил әлеге гаризаларның теләсә кайсы керү датасыннан утыз көннән дә артмый торган вакытта түбәндәге гамәлләрнең берсен башкара:

1) күрсәтелгән максатлар өчен жир кишәрлеге бирү турында хәбәрнамәне (алга таба - әлеге статьяда-хәбәрнамәне) жирлек, шәһәр округы Уставының муниципаль хокукый актларын рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен билгеләнгән тәртиптә, жир участогының урнашу урыны буенча бастырып чыгаруны тәмин итә һәм хәбәрнамәне рәсми сайтта, шулай ук вәкаләтле органның «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә рәсми сайтында урнаштыра;

2) РФ ЖКның 39.15 статьясындагы 8 пункты яисә 39.16 статьясы нигезендә жир кишәрлеге бирүне алдан килештерү турында карар кабул итә. Жир кишәрлеген урнаштыру схемасы һәм жир кишәрлеген урнаштыру схемасы электрон документ формасында күрсәтелгән очракта, жир кишәрлеген урнаштыру схемасы «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә вәкаләтле органның рәсми сайтында һәм рәсми сайтында урнаштырылган хәбәрнамәгә теркәлә. Сатып алына

торган жир кишәрлегенә хокук алу белән кызыксынучы гражданның, крестьян (фермер) хужалыклары аукционда катнашырга теләк белдерүләре турында гаризалар бирә алалар. Әгәр башка гражданның, крестьян (фермер) хужалыкларының гаризалары басылып чыккан көннән утыз көн узгач, аукционда катнашу нияте турында вәкаләтле орган, соратып алына торган жир участогының "күчәмсез милек дәүләт кадастры турында" Федераль закон нигезендә төзәргә яисә аның чикләре төгәлләштереләргә тиешле шарт белән, жир кишәрлеге бирүне алдан килештерү турында Карар кабул итә һәм мөрәжәгать итүчегә күрсәтелгән карарны жибәрә. Жир кишәрлеген бирүне алдан килештерү турындагы карар РФ ЖКның 39.17 статьясында билгеләнгән тәртиптә сату үткәрмичә генә жир кишәрлеге бирү өчен нигез булып тора. Башка гражданның, крестьян (фермер) хужалыкларынан аукционда катнашырга теләк белдерүләре хәбәр ителгәннән соң утыз көн эчендә кәргән очракта, вәкаләтле орган әлеге гаризалар кәргән көннән бер атна эчендә жир кишәрлеге бирүне алдан килештерү турында гариза белән мөрәжәгать иткән затка жир кишәрлеге бирүне алдан килештерү турында карар кабул итә. Бу очракта вәкаләтле орган сорала торган жир кишәрлеген төзүне яисә аның чикләрен төгәлләштерүне тәмин итә һәм жир кишәрлеген яки жир кишәрлеген арендага бирү турында гаризада күрсәтелгән максатлар өчен жир кишәрлеген сату буенча аукцион яки аукцион үткәру турында Карар кабул итә.

Дәүләт милке чикләnmәгән һәм «Аксубай муниципаль районы» муниципаль берәмлеге муниципаль милкендәге үзара жир һәм (яки) жир кишәрлекләрен шәхси милектәге жир һәм (яки) жир кишәрлекләрен яңадан бүлү.

78. «Аксубай муниципаль районы» муниципаль берәмлеге милкендә булмаган һәм дәүләт милке чикләnmәгән жир һәм (яки) жир кишәрлекләрен үзара бүлү түбәндәге очракларда рөхсәт ителә:

1) дәүләт яисә муниципаль милектә булган һәм алар арасында бүлешү гамәлгә ашырыла торган барлык жир кишәрлекләре гражданның, юридик затларга, дәүләт хакимияте органның яисә жирле үзидарә органның бирелмәгән һәм сервитуттан тыш, өченче затларның хокуклары белән чикләnmәгән;

2) дәүләт яки муниципаль милектә булган һәм алар арасында жирләр белән яңадан бүлү гамәлгә ашырыла торган, гражданның, юридик затларга, дәүләт хакимияте органның яисә жирле үзидарә органның бирелмәгән һәм өченче затларның, сервитут, гавами сервитуттан тыш, хокуклары белән чикләnmәгән жир кишәрлеге;

3) дәүләт яки муниципаль милектә булган һәм алар арасында яңадан бүлү гамәлгә ашырыла торган барлык жир кишәрлекләре бер үк затка хокук рәвешендә бирелгән.

Ярлылар һәм жирләрне яки жир кишәрлекләрен нигезендә гамәлгә ашырыла арасында килешүләр вәкаләтле органның очрактан бүлешү жирләре һәм (яисә) жир, торган булган, дәүләт яки муниципаль милектә булган һәм хокукы күрсәтмәсе алар татарстанның бер һәм, өстәвенә, исполнительному органу дәүләт хакимияте яки органу жирле үзидарә органның, мондый бүлешү нигезендә гамәлгә ашырыла карар тиешле орган. Дәүләт яки муниципаль милектә булган жирләрне һәм (яки) жир кишәрлекләрен яңадан бүлү расланган территорияне межалау проекты нигезендә, килешүдә йә дәүләт яки муниципаль милектә булган жирләрне һәм (яки) жир кишәрлекләрен яңадан бүлү турындагы карар нигезендә гамәлгә ашырыла икән, территорияне межалау проектының раслау турындагы карарның реквизитлары күрсәтелә. Дәүләт яки муниципаль милектә булган жирләрне һәм (яки) жир кишәрлекләрен яңадан бүлү жир кишәрлегенә урнашу схемасы нигезендә планлаштырылса, әлеге схема дәүләт яки муниципаль милектә булган жирләрне һәм (яки) жир кишәрлекләрен яңадан бүлү турындагы килешүгә йә карарга мәжбүри кушымта булып тора. Шуңа ук вакытта әлеге схема күрсәтелгән килешү яисә карар белән раслана. Дәүләт яки муниципаль милектә булган жирләрне һәм (яки) жир кишәрлекләрен яңадан бүлү турындагы килешүдә якларның жир кишәрлекләре барлыкка килүне тәмин итү буенча йөкләмәсе булырга тиеш, шуңа исәптән жир кишәрлекләрен төзү буенча кадастр эшләрен башкару белән бәйлә чыгымнарның авырлыгын бүлү, шулай ук барлыкка килә торган жир кишәрлекләренә булган хокуклар турында мәгълүмат булырга тиеш.

79. Дәүләт яки муниципаль милектә булган жирләрне һәм (яки) жир кишәрлекләрен яңадан бүлү турындагы килешү дәүләт яки муниципаль милектә булган жирләрне һәм (яки) жир кишәрлекләрен яңадан бүлү турында карар төзелә алмый, ә түбәндәге шартларның берсе булса да кабул ителә алмый:

1) дәүләт яисә муниципаль милектә булган һәм бер үк затка хокук рәвешендә бирелгән һәм

күрсәтелгән затның язма рәвештә ризалыгы булмаган жир кишәрлекләрен янадан бүлү гамәлгә ашырыла;

2) жир кишәрлеген территорияне межалау проекты яисә жир кишәрлеген урнашу схемасы проекты белән дәүләт яисә муниципаль милектә булган һәм аукцион предметы булган жир кишәрлеген янадан бүлү карала, йә мондый жир кишәрлегенә карата аны бирүне алдан килештерү турында Карар кабул ителде, гамәлдә булу вакыты чыкмый;

3) дәүләт яисә муниципаль милектәге жир кишәрлеге чикләре «Күчемсез милекнең дәүләт кадастры турында» Федераль закон нигезендә төгәлләштерелгә тиеш;

4) РФ ЖКның 11.10 статьясындагы 16 пункттында каралган жир кишәрлеген урнаштыру схемасын раслау өчен нигезләр бар;

5) территорияне межалау проекты яки жир кишәрлеген урнашу схемасы проекты белән дәүләт яки муниципаль милектә булган һәм жир кишәрлеге бирү турында гариза бирелгән жир кишәрлеген янадан бүлү карала.

80. Дәүләт яки муниципаль милектә булган жир һәм (яки) жир кишәрлекләрен һәм шәхси милектәге жир кишәрлекләрен түбәндәге очракларда янадан бүлү рөхсәт ителә:

1) мондый жирләрне һәм (яки) жир кишәрлекләрен төзелгән территория чикләрендә янадан бүлү, аларга карата төзелгән территорияне үстерү турында шартнамә төзелгән территория чикләрендә жир кишәрлекләре чикләрен территорияне межалау расланган проекты белән тәңгәлләштерү максатларында гамәлгә ашырыла;

2) шәхси милектәге жир кишәрлекләренәң майданы янадан бүлү нәтижәсендә билгеләнгән чик максималь жир кишәрлекләренәң чик күләмнәрен арттыру шарты белән, территорияне межалау, беркетү, ватылу, чикләренәң ватылу-талуны булдырмау өчен, мондый жирләрне һәм (яки) жир кишәрлекләрен янадан бүлү.;

3) гражданныр милкендә булган жир кишәрлекләре һәм (яки) жир кишәрлекләрен, гражданныр милкендә булган һәм шәхси ярдәмче хужалык алып бару, яшелчәчелек, бакчачылык, шәхси торак төзелеше өчен билгеләнгән жир кишәрлекләрен, гражданныр милкендә булган жир кишәрлекләре майданы янадан бүлү нәтижәсендә билгеләнгән иң чик максималь жир кишәрлекләре күләменә кадәр артмаган очракта, янадан бүлү.;

4) жир кишәрлекләре РФ ЖКның 49 статьясында каралган капитал төзелеш объектларын урнаштыру өчен, шул исәптән дәүләт яки муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен алу максатларында төзелә. Дәүләт яки муниципаль милектә булган жирләрне һәм (яки) жир кишәрлекләрен һәм хосусый милектәге жир кишәрлекләрен янадан бүлү вәкаләтле орган һәм жир кишәрлекләре милекчеләре арасындагы килешү нигезендә гамәлгә ашырыла. Шулу вакытта күрсәтелгән килешүдә дәүләт яки муниципаль милек хокукы һәм (яки) хосусый милек хокукы барлыкка килү турында белешмәләр булырга тиеш. Дәүләт яки муниципаль милектә булган жир һәм (яки) жир кишәрлекләрен һәм шәхси милектәге жир кишәрлекләрен янадан бүлү расланган территорияне межалау проекты нигезендә йә мондый проект булмаганда, жир кишәрлеген урнашуның расланган схемасы нигезендә гамәлгә ашырыла. Килешүгә мәжбүри кушымталар булып жир кишәрлегенәң кадастр паспорты яки дәүләт яки муниципаль милектә булган жир кишәрлеген һәм шәхси милектә булган жир кишәрлеген янадан бүлү нәтижәсендә барлыкка килә торган жир кишәрлекләренәң кадастр паспортлары тора. Дәүләт яки муниципаль милектә булган жир кишәрлекләре һәм (яки) жир кишәрлекләрен янадан бүлү нәтижәсендә хосусый милектәге жир кишәрлекләре майданын арттыру жирле үзидарә органы билгеләгән тәртиптә муниципаль милектә булган жир кишәрлекләренә карата билгеләнә торган түләү хисабына гамәлгә ашырыла. Дәүләт яки муниципаль милектә булган жирләрне һәм (яки) жир кишәрлекләрен һәм шәхси милектәге жир кишәрлекләрен янадан бүлү турында килешү төзү максатыннан, гражданныр яки юридик зат - мондый жир кишәрлекләре милекчеләре дәүләт яки муниципаль милектә булган жирләрне һәм шәхси милектә булган жир кишәрлекләрен (алга таба - жир кишәрлекләрен янадан бүлү турында гариза) вәкаләтле органга мөрәжәгать ителәр.

81. Жир кишәрлекләрен янадан бүлү турында гариза кергән көннән алып утыз көннән дә артык вакыт эчендә вәкаләтле орган аны карау нәтижәләре буенча түбәндәге гамәлләрнең берсен башкара:

1) жир кишәрлеген урнашу схемасын раслау турында Карар кабул итә һәм әлеге карарны, әлеге схеманы кушып, мөрәжәгать итүчегә жиберә;

2) мөрәжәгать итүчегә жир кишәрлекләрен янадан бүлү турында килешү төзүгә, территорияне межалау проекты белән расланган килешү нигезендә, ризалык жиберә;

3) РФ ЖКның 39.29 статьясындагы 9 пункттында каралган нигезләр булганда жир кишәрлекләрен янадан бүлү турында килешү төзүдән баш тарту турында Карар кабул итә.

82. Жир кишәрлекләрен янадан бүлү турында килешү төзүдән баш тарту турындагы карар нигезле булырга һәм баш тартуның барлык нигезләренә күрсәтмә булырга тиеш. Жир кишәрлеген урнаштыру схемасын раслау турында Карар кабул ителгән зат, аның гаризасы буенча, территорияне межалау проекты нигезендә жир кишәрлекләрен янадан бүлү турында килешү төзүгә ризалык бирелгән, янадан бүлү нәтижәсендә барлыкка килә торган жир кишәрлекләрен дәүләт кадастр исәбенә алу максатларында кадастр эшләрен башкаруны тәмин итә һәм мондый жир кишәрлекләрен дәүләт кадастр исәбенә алу турында гариза белән мөрәжәгать итә. Дәүләт кадастрында дәүләт яки муниципаль милектә булган һәм аңа карата янадан бүлү гамәлгә ашырыла торган жир кишәрлеге чикләренә урнашу урыны турында белешмәләренә булмавы жир кишәрлекләрен янадан бүлү турында килешү төзүдән баш тарту өчен нигез булып тормый. Бу очракта мөрәжәгать итүче жир участогын дәүләт кадастр исәбенә алу максатларында кадастр эшләрен башкаруны тәмин итә, мөрәжәгать итүче сатып ала һәм мондый жир участогының дәүләт кадастр исәбенә алу турында гариза белән мөрәжәгать итә. Янадан билгеләнү нәтижәсендә барлыкка килә торган жир кишәрлегенә яки жир кишәрлекләренә кадастр паспортын тапшырганнан соң утыз көннән дә артык вакыт эчендә вәкаләтле орган гариза бирүчегә жир кишәрлекләрен янадан бүлү турында килешү проектының имзаланган нөсхәләрен кул кую өчен жибәрә. Мөрәжәгать итүче элек килешүне ул алган көннән соң утыз көннән дә соңга калмыйча имзаларга тиеш. Вәкаләтле орган, хосусый милек хокукы барлыкка килә торган жир кишәрлегенә майданы жир кишәрлегенә урнашу схемасында яки территорияне межалау проектында күрсәтелгән жир участогының майданынан ун проценттан артып киткән очракта, жир кишәрлекләрен янадан бүлү турында килешү төзүдән баш тарта.

Жир кишәрлекләре бирмичә һәм сервитут билгеләмичә жирләренә яки жир кишәрлекләрен куллану

83. Дәүләт яки муниципаль милектә булган жирләрдән яки жир кишәрлекләреннән, гражданнарга яки юридик затларга бирелгән жирләрдән тыш, жир кишәрлекләре бирү һәм сервитут, гавами сервитут билгеләмичә генә файдаланылырга мөмкин:

- 1) инженерлык эзләнүләрен үткәру;
- 2) линия объектына капитал һәм агымдагы ремонт;
- 3) вакытлыча яки ярдәмче корылмалар төзү (киртәләр, көнкүреш, навесларны да кертеп), төзелеш һәм башка материалларны, федераль, төбәк яки жирле эһәмияттәге линияле объектларны төзүне, үзгәртеп коруны тәмин итү өчен техникаларны, техникаларны саклау;
- 4) жир асты байлыктарын геологик өйрәнүне гамәлгә ашыру;
- 5) традицион яшәү рәвешен саклап калу һәм үстерү максатларында, урман фонды жирләре чикләрендәге жирләрдән һәм жирләрдән тыш, Россия Федерациясенә Төньяк, Себер һәм Ерак Көнчыгышындагы аз санлы халыктарның авыл хужалыгы һәм һөнәрчелек кәсепләрен саклау һәм үстерү максатларында эшчәнлекне гамәлгә ашыру;
- 6) Төрләре Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган стационар булмаган сәүдә объектларын, реклама конструкцияләрен, шулай ук башка объектларны урнаштыру.

84. Дәүләт яки муниципаль милектә булган жирләрдән яки жир кишәрлегеннән файдалануга рөхсәт Россия Федерациясә Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә бирелә:

Жир яки жир кишәрлекләреннән файдалану вәкаләтле орган рөхсәте нигезендә гамәлгә ашырыла. Вәкаләтле органның рөхсәте капитал төзелеш объектларын төзүгә яки реконструкцияләүгә хокук бирми. Жир яки жир участогыннан файдалану рөхсәтендә жир кишәрлегеннән бөтен жир участогыннан файдалану планлаштырылса, жир кишәрлегеннән яки жир кишәрлегеннән файдалану планлаштырылса, жир кишәрлегенә кадастр номеры күрсәтелә. Жир яки жир участогыннан файдалану өчен рөхсәт Россия Федерациясә Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә бирелә:

- 1) линияле объектның инженерлык эзләнүләрен үткәру йә капитал яки агымдагы ремонтның үткәру максатларында бер елдан да артык вакытка;
- 2) вакытлыча яки ярдәмче корылмалар төзү (киртәләренә, көнкүреш, навесларны да кертеп), төзелеш һәм башка материалларны, техникаларны, федераль, төбәк яки жирле эһәмияттәге линияле объектларны төзү, реконструкцияләү өчен, аларны төзү, реконструкцияләү өчен, төзелеш һәм башка материалларны, техникаларны саклау максатларында;
- 3) жир асты байлыктарын геологик өйрәнүне гамәлгә ашыру максатларында тиешле лицензиянең гамәлдә булу срогы;
- 4) традицион яшәү рәвешен, Төньяк, Себер һәм Ерак Көнчыгыштагы аз санлы халыктарның хужалык итү һәм кәсепчелеген саклап калу һәм үстерү максатларында, аларның традицион яшәү урыннарында һәм Россия Федерациясенә Төньяк, Себер һәм Ерак Көнчыгышындагы аз санлы

халыкларына, аларның жәмгыятъләренә, срок чикләмичә, традицион хужалык эшчәнлегә урыннарында.

5) товар аквакультурасын (товар балыкчылыгын) гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән капитал булмаган корылмалар, корылмалар төзү максатларында балык үрчетү участогыннан файдалану шартнамәсенә гамәлдә булу срогына.

Жир яисә жир кишәрлегеннән файдалануга рөхсәтнең гамәлдә булуы гражданга яисә юридик затка жир кишәрлеге бирелгән көннән туктатыла. Жир яки жир участогыннан файдалануга рөхсәт бирелгән көннән соң ун көн эчендә вәкаләтле орган әлеге рөхсәтнең күчermәсен дәүләт жир күзәтчелеген гамәлгә ашыруга вәкаләтле федераль башкарма хакимият органына жиберә. Жир яки жир кишәрлекләрәннән файдалануга рөхсәтләр нигезендә жир яки жир кишәрлекләрәннән файдалану шундый жирләр яки жир кишәрлекләре чикләрендә туфракның уңдырышлы катламын бозуга яки юк итүгә китергән очракта, мондый жирләрден яки жир кишәрлекләрәннән файдаланган затлар бурычлы:

1) мондый жирләрне яки жир кишәрлекләрен рөхсәт ителгән файдалану нигезендә файдалану өчен яраклы хәлгә китерергә;

2) мондый жирләрне яки жир кишәрлекләрен рекультивацияләү буенча кирәкле эшләрне башкарырга.

85. Жирләрдә яки жир кишәрлекләрендә стационар булмаган сәүдә объектларын урнаштыру «Россия Федерациясендә сәүдә эшчәнлеген дәүләти жайга салу нигезләре турында» 2009 елның 28 декабрендәге 381-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә стационар булмаган сәүдә объектларын урнаштыру схемасы нигезендә гамәлгә ашырыла.

86. Жирләрдә яки жир кишәрлекләрендә реклама конструкцияләрен урнаштыру һәм эксплуатацияләү реклама конструкциясен урнаштыруга һәм эксплуатацияләүгә шартнамә нигезендә «Реклама турында» 2006 елның 13 мартындагы 38-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә гамәлгә ашырыла.

87. Жирләрдә яки жир кишәрлекләрендә жир кишәрлекләре бирмичә һәм сервитутлар билгеләмичә (әлеге статьяның 1 һәм 2 пунктларында күрсәтелгән объектлардан тыш) урнаштырыла торган объектларның Төрләре Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә. Күрсәтелгән объектларны урнаштыру тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясә субъектының норматив хокукый акты белән билгеләнә. Капиталь төзелеш объектларын инженерлык-техник тәэмин итү чөлтәрләренә тоташтыру (технологик тоташтыру) өчен билгеләнгән очракта, дәүләт яки муниципаль милектә булган һәм өслеге яки өслеге астында күрсәтелгән объектлар булган жир кишәрлекләрен бирү әлеге объектларны мәжбүри сүтү яки демонтажлауга китерми ((күрсәтелгән объектларның булуы жир кишәрлекләрен рөхсәт ителгән файдалануга туры китереп файдалану мөмкин булмавына китерә торган очрактардан тыш), әгәр күрсәтелгән объектлар булу жир кишәрлекләрен рөхсәт ителгән куллануга туры китермәсә.

«Аксубай муниципаль районы» муниципаль берәмлеге милкендә булган дәүләт милке чикләnmәгән яки муниципаль милектәге жир кишәрлеген һәм шәхси милектәге жир кишәрлеген алмаштыру.

Жир кишәрлеген алмаштырганда алмаштыру рөхсәт ителә:

1) дәүләт яисә муниципаль милектә булган жир кишәрлеге хосусый милектәге һәм дәүләт яки муниципаль ихтыяжлар өчен алына торган жир кишәрлегенә;

2) дәүләт яисә муниципаль милектә булган жир кишәрлегенә, хосусый милектә булган һәм расланган территорияне планлаштыру проекты һәм социаль инфраструктура объектын урнаштыру өчен территорияне межалау проекты (әгәр социаль инфраструктура объектын урнаштыру шәһәр төзелеше проектлары нормативларын үтәү өчен кирәк булса), күрсәтелгән объектлар урнашкан инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән.

89. Килешү предметы булып торучы жир кишәрлекләрендә урнашкан биналар, корылмалар шулай ук әлеге килешүнең предметы булырга тиеш. Социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектлары бер затның шәхси милкендә булса, килешү күрсәтелгән объектларны дәүләт яки муниципаль милеккә түләүсез тапшыруны күздә тоталар. Жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалануның төрләре аермасы мондый жир кишәрлекләрен алу шартнамәсен төзүгә киртә булып тормый. Вәкаләтле орган тарафыннан жир кишәрлекләре һәм аларда урнашкан күчermәсез милек объектлары, дәүләт яки муниципаль милеккә тапшырыла торган күчermәсез милек объектларыннан тыш, аларның бәяләү эшчәнлегенә турында Россия Федерациясә законнары нигезендә базар бәясен билгеләү өчен мәжбүри рәвештә бәяләнергә тиеш.

Жир кишәрлекләрен алыштыру шартнамәсен төзөгәндә алмаша торган жир кишәрлекләренә, шул исәптән аларда урнашкан күчermәсез мөлкәт объектлары (дәүләт яки муниципаль милеккә

тапшырыла торган күчөмсөз мөлкөт объектларыннан тыш) баясе, РФ ЖКның 39.22 статьясындагы 6 пунктунда каралган очрактан тыш, тигез булырга тиеш.

90. Дәүләт яки муниципаль ихтыяжлар өчен мондый жир кишәрлеге хужасы ризалыгы белән шәхси милектәге жир кишәрлеген тартып алган очракта, аңа дәүләт яки муниципаль милектә булган һәм сатып алына торган жир кишәрлегенә баясеннән түбәнрәк булган жир кишәрлеге милеккә тапшырылырга мөмкин. Бу очракта жир кишәрлеге алына торган милекчегә милек хокукы тартып алынган жир кишәрлегенә күчкәннән соң өч айдан да артмаган срокта күрсәтелгән аерма каплана.